

บทที่ ๒

การศึกษาต่อเนื่อง

ความหมาย

การศึกษาต่อเนื่อง (Continuing Education) ตามความหมายของ เอลิซาเบธ คับเบิลยู สโตน ผู้นำทางด้านการศึกษาต่อเนื่องทางบรรณารักษศาสตร์ ใน ประเทศสหรัฐอเมริกา หมายถึง กิจกรรมต่าง ๆ ที่แต่ละบุคคลจะพึงกระทำ เพื่อเพิ่มพูน ความรู้และประสบการณ์ให้แก่ตนเอง ภายหลังจากที่ได้จบการศึกษาไปแล้วตามสาขาต่าง ๆ กิจกรรมการศึกษาต่อเนื่องจะช่วยเพิ่มพูนความสามารถในการปฏิบัติงานในอาชีพ เพื่อ ที่จะปรับปรุงการให้บริการและการพัฒนาความรู้ในวิชาชีพให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น การศึกษาต่อเนื่อง คือ แนวความคิดของการศึกษาตลอดชีพที่จำเป็นสำหรับบุคคลในการ เผชิญกับความเปลี่ยนแปลงของสังคมอยู่ตลอดเวลาทั้งนี้เพื่อ

๑. ให้เข้าถึงความคิดใหม่ ความรู้ใหม่ และความชำนาญทั้งในสาขาวิชาชีพ ของตนเองและสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง
๒. ปรับปรุงพื้นฐานการศึกษาให้ทันสมัยขึ้น
๓. พื้นฟูการศึกษาในรูปแบบต่าง ๆ
๔. ความพร้อมในการที่จะต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงในอาชีพ
๕. ให้ตนเองสามารถก้าวทันต่อความคิดใหม่ ๆ ในวิชาชีพและปฏิบัติงานอย่าง มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น^๑

^๑Eligabeth W. Stone, "Continuing Education for Librarians in the United Stated," in Advance in Librarianship, ed Michael H. Harris (New York: Academic Press, 1978), p. 245.

ซีริล โฮล (Cyril O Houle) ศาสตราจารย์ทางการศึกษาผู้ใหญ่แห่งมหาวิทยาลัยชิคาโก ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการศึกษาต่อเนื่องต่อบุคลากรไว้ดังนี้ คือ

๑. เพื่อตามให้ทันกับความรู้ใหม่ ๆ
๒. เพื่อเสริมสร้างแนวความคิดใหม่ในการประกอบอาชีพ
๓. เพื่อการศึกษาต่อทางวิชาการซึ่งจะช่วยส่งเสริมวิชาชีพ
๔. เพื่อความก้าวหน้าในวิชาชีพของแต่ละบุคคล^๑

การศึกษาต่อเนื่อง ตามความหมายของคณะกรรมการห้องสมุดและสารนิเทศศาสตร์แห่งชาติ (National Commission on Libraries and Information Science) หรือที่เรียกย่อ ๆ ว่า NCLIS หมายถึง

๑. การศึกษาตลอดชีวิตที่แต่ละบุคคลจะพัฒนาตนเองให้ทันต่อความก้าวหน้าทางวิชาการ เพื่อป้องกันการล้าสมัย
๒. การพัฒนาการศึกษาของแต่ละบุคคล
๓. การนำเอาความรู้ใหม่มาพัฒนาวิชาชีพ
๔. การยอมรับว่าแต่ละบุคคลต่างมีความรับผิดชอบในการที่จะพัฒนาตนเอง
๕. การเข้าร่วมกิจกรรมทางการศึกษาต่าง ๆ ที่จำเป็นต่อวิชาชีพ^๒

บาร์บารา คอนรอย (Barbara Conroy) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การศึกษาต่อเนื่องหมายถึง การเรียนรู้ด้วยตนเองตามความพอใจของแต่ละบุคคล เพื่อเพิ่มพูนความรู้ให้กับตนเองและเพื่อเพิ่มประสพการณ์ในการทำงาน การศึกษาต่อเนื่องจะทำให้ผู้เรียนมีความเข้าใจและมีความชำนาญในหน้าที่การงานได้ลึกซึ้งขึ้น ตัวอย่างของการศึกษาต่อเนื่อง ได้แก่ การอบรมทางวิชาการ การประชุมเชิงปฏิบัติการ การประชุมวิชาการ

^๑William J. McGlothlin, "Continuing Education in the Professions," Journal of Education for Librarianship 13 (Summer 1972) : 10.

^๒J.G. Neal, "Continuing Education: Attitude and Experience of the Academic Librarian," p. 129.

การศึกษาด้วยตนเอง เป็นต้น^๑

กล่าวโดยสรุป การศึกษาต่อเนื่อง หมายถึง กิจกรรมต่าง ๆ ที่บุคคลจะพึงกระทำเพื่อเป็นการเพิ่มพูนความรู้ความสามารถ ความชำนาญและประสบการณ์ให้ตนเอง เพื่อให้ทันต่อความก้าวหน้าทางวิชาการและวิชาชีพ

ประเภทของการศึกษาต่อเนื่อง

จากการศึกษาค้นคว้าถึงประเภท หรือวิธีการในการศึกษาต่อเนื่อง พบว่า การศึกษาต่อเนื่องแบ่งออกได้เป็น ๒ ประเภท คือ

๑. การศึกษาแบบเป็นทางการ (Formal Education)
๒. การศึกษาแบบไม่เป็นทางการ (Informal Education)

การศึกษาแบบเป็นทางการ

การศึกษาแบบเป็นทางการ หมายถึง การศึกษาที่ค่อนข้างมีการผูกมัดหรือมีเงื่อนไขในการเข้ารับการศึกษามีระเบียบแบบแผน มีกำหนดระยะเวลาเรียนตายตัว เมื่อจบหลักสูตรแล้วจะได้รับประกาศนียบัตร ปริญญาบัตร หรือวุฒิบัตร ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสถาบันการศึกษานั้น ๆ จะกำหนดไว้ในระเบียบ ผู้เข้ารับการศึกษจะต้องอุทิศเวลาและเงินในการศึกษา เพื่อที่จะได้รับปริญญาบัตรหรือวุฒิบัตรเพิ่มขึ้น ตัวอย่างของกิจกรรมการศึกษาต่อเนื่องแบบเป็นทางการ ได้แก่ การศึกษาต่อ การฝึกอบรม การอบรมทางวิชาการ

การศึกษาต่อ หมายถึง การเข้ารับการศึกษต่อในสถาบันการศึกษาต่าง ๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ เพื่อเป็นการเพิ่มเติมคุณวุฒิและให้ได้รับความรู้ใหม่ ๆ ที่เปลี่ยนแปลงตลอดเวลา และให้ได้มาซึ่งวุฒิบัตร ประกาศนียบัตร หรือปริญญาบัตร เช่น การศึกษาต่อในระดับปริญญาตรี ปริญญาโท ปริญญาเอก รวมทั้งประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ในสถาบันอุดมศึกษาต่าง ๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ เป็นต้น

^๑Barbara Conroy, Library Staff Development and Continuing Education (Littleton, Colo.: Libraries Unlimited, 1978), p. XV.

✓ การฝึกอบรม หมายถึง ขบวนการอย่างหนึ่งที่เกิดขึ้นเพื่อเพิ่มพูนความรู้ และความชำนาญให้แก่ผู้เข้ารับการอบรม โดยจัดทำเป็นช่วงระยะเวลาตามความเหมาะสมของแต่ละเรื่อง ซึ่งอาจจะใช้เวลา ๓ วัน ๑ สัปดาห์ หรือมากกว่านั้น การจัดฝึกอบรมอาจจัดเป็นกลุ่ม หรือเป็นรายบุคคล^๑ วัตถุประสงค์ของการอบรม คือ การที่จะเพิ่มพูนประสิทธิภาพของการปฏิบัติงาน โดยเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในการปฏิบัติงานของบุคลากรที่รับการอบรม รู้จักใช้ความรู้ทางเทคนิคต่าง ๆ ความชำนาญที่ได้รับใหม่ ๆ ไปใช้ปฏิบัติงานจริง ๆ เพื่อให้งานบรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ขององค์การหรือหน่วยงานนั้น ๆ^๒

✓ การอบรมทางวิชาการ เป็นการศึกษาระยะสั้นที่ผู้เรียนสามารถนำเอาปฏิกิริยาที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงานจริงมาศึกษาและร่วมกันหาทางแก้ไขปัญหานั้นให้ดีขึ้น ทำให้การเรียนนั้นตั้งอยู่บนรากฐานของความเป็นจริงและนำไปปฏิบัติจริงได้ การอบรมที่มีประสิทธิภาพจะต้องคำนึงถึงคุณลักษณะของผู้เรียนและความต้องการของผู้เรียนเป็นสำคัญ

การศึกษาแบบไม่เป็นทางการ

การศึกษาแบบไม่เป็นทางการ หมายถึง กระบวนการศึกษาตลอดชีวิตที่บุคคลได้รับ และสะสมความรู้ ทักษะ ทัศนคติ และความเข้าใจ จากประสบการณ์ในชีวิตประจำวัน และสิ่งแวดล้อม^๓ เป็นการศึกษาด้วยตนเองเป็นส่วนใหญ่ ไม่มีการผูกมัดหรือเงื่อนไขเหมือนการศึกษาแบบที่เป็นทางการ เสียค่าใช้จ่ายน้อยกว่าหรืออาจไม่ต้องเสียเลย ไม่มีชั้นเรียน ไม่มีกฎเกณฑ์ตายตัว แล้วแต่ความพอใจของผู้เรียน เช่น การเข้าร่วมประชุม ทางวิชาการต่าง ๆ การสัมมนา การฝึกงาน การอ่านหนังสือ การเขียนหนังสือ การทำวิจัย

^๑น้อย ศิริโชติ, เทคนิคการฝึกอบรม (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์อักษรศาสตร์, ๒๕๒๓), หน้า ๖.

^๒บุญไทย สาธร, การบริหารงานบุคคล (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช, ๒๕๑๗), หน้า ๔๔๒-๔๔๓.

^๓อุ้นดา นพคุณ, "การศึกษารูปนัย แนวความคิดและหลักการ," ใน รวมบทความการศึกษานอกโรงเรียน : เอกสารทางวิชาการ ลำดับที่ กพ/๒๕๒๔ (กรุงเทพมหานคร : กรมการศึกษานอกโรงเรียน, ๒๕๒๔), หน้า ๗๔.

และการดูงานในประเทศและต่างประเทศ เป็นต้น ตัวอย่างของกิจกรรมการศึกษาต่อเนื่องแบบไม่เป็นทางการที่เห็นได้ชัด ได้แก่ การประชุมทางวิชาการ การวิจัย การสัมมนา การศึกษาดูงาน การฝึกงาน และการศึกษาค้นคว้าจากตำราและเอกสาร

การประชุมทางวิชาการ หมายถึง การประชุมเพื่อแนะนำหรือสอน ผู้สอนหรือผู้บรรยายเป็นผู้รอบรู้ในเรื่องนั้น ๆ เป็นอย่างดี ก่อนเข้าร่วมประชุมทุกคนควรมีความรู้ล่วงหน้าอยู่บ้างแล้ว โดยการอ่านหนังสือหรือบทความที่แจกให้ล่วงหน้า หรือจากประสบการณ์เดิม^๑ เช่นการประชุมสามัญประจำปีของสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย เป็นต้น

การวิจัย หมายถึง การสอบสวนหรือวิธีการที่จะค้นหา ศึกษา สืบรวจตรวจตราอย่างมีระบบด้วยความรอบคอบ เพื่อให้ได้เรื่องราวและข้อเท็จจริงหรือได้ความรู้เพิ่มขึ้น^๒ การวิจัย เป็นงานหนึ่งที่มีความสำคัญไม่ยิ่งหย่อนกว่าการปฏิบัติงานอื่น ๆ ของห้องสมุด การวิจัยจะช่วยบรรณาธิการในการแก้ไขปัญหา ช่วยในการตัดสินใจวางแผนการดำเนินงาน และการบริหารงาน บรรณาธิการอาจมีส่วนเกี่ยวข้องโดยเป็นผู้ร่วมในการวิจัย เช่น บรรณาธิการห้องสมุดประชาชนอาจมีส่วนร่วมวิจัยการศึกษาของชุมชนที่ห้องสมุดนั้นตั้งอยู่ เป็นต้น

การสัมมนา หมายถึง การที่บุคคลกลุ่มหนึ่งประชุมกันเพื่อทำการศึกษาค้นคว้า เรื่องใดเรื่องหนึ่ง ภายใต้การนำของผู้เชี่ยวชาญ หรือผู้คงแก่เรียน^๓ การสัมมนาประกอบด้วยบุคคลที่มีหน้าที่เกี่ยวข้อง ๒ ฝ่าย คือ ผู้นำการสัมมนาหรือผู้ทรงคุณวุฒิ กับผู้เข้าร่วมสัมมนา ผู้นำการสัมมนาจะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้อย่างกว้างขวางในเรื่องที่จะสัมมนา เพื่อที่จะควบคุมการสัมมนาให้บรรลุวัตถุประสงค์ ตลอดจนถ่ายทอดความรู้ไปยังกลุ่มสัมมนา และสามารถวิจารณ์ ตลอดจนประเมินผลในผลงานที่สมาชิกของกลุ่มค้นคว้า เสนอต่อที่ประชุมได้

^๑ วิทยุ อังคณาธิษั, "วิธีการประชุม," ใน คำบรรยายเกี่ยวกับการจัดการบุคคล (พระนคร: สังขีโพนุลย์การพิมพ์, ๒๕๑๔), หน้า ๑๓๖-๑๔๘.

^๒ Tyrus Hillway, Introduction to Research (Boston: Houghton Mifflin, 1964), pp. 9-11.

^๓ ชาอุชัย วสิตรังสิมา และเชิดวิทย์ ฤทธิประศาสตร์, การพัฒนามนุษย์, หน้า ๑๓๔-๑๓๕.

โดยมีหน้าที่แนะนำ เรื่องหรือปัญหาที่จะอภิปรายร่วมกัน ขอให้กลุ่มสัมมนาด้วยกันพิจารณา รายงานที่เสนอ สรุปสาระ และช่วยให้คำแนะนำแก่สมาชิก ส่วนผู้เข้าสัมมนา เป็นผู้ที่ สนใจและทราบหัวข้อที่จะสัมมนาแล้ว โดยมีหน้าที่ เสนอรายงาน ร่วมอภิปราย และ พิจารณาสาระสำคัญเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ต่อไป

การศึกษาดูงาน หมายถึง การศึกษาและสังเกตวิธีการทำงาน เพื่อให้เรียนรู้ เทคนิคและวิธีการทำงานใหม่ ๆ เพื่อที่จะนำมาปรับปรุงความสามารถในการทำงานให้ดีขึ้น ซึ่งจะทำให้คนได้มีโอกาสก้าวหน้าในการทำงานต่อไป โดยแบ่งเป็น ๒ ลักษณะ คือ ดูงานภายในประเทศ และดูงานต่างประเทศ การดูงานภายในประเทศ ได้แก่ การดูงาน ห้องสมุดต่าง ๆ เช่น ในโอกาสเปิดห้องสมุดใหม่ของหอสมุดกลาง สถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย หรือดูงานการใช้คอมพิวเตอร์กับงานห้องสมุด ของสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า วิทยาเขตเจ้าคุณทหารลาดกระบัง เป็นต้น การดูงานต่างประเทศ ส่วนใหญ่ เป็นการให้ทุนแก่ข้าราชการ เพื่อไปศึกษาดูงานในประเทศที่พัฒนาแล้ว เพื่อศึกษา หาความรู้ ความชำนาญและนำความรู้ ความชำนาญมาปรับปรุงการปฏิบัติงานให้ผลดียิ่งขึ้น

การฝึกงาน หมายถึง การฝึกปฏิบัติงานตามหน่วยงานต่าง ๆ ซึ่งเป็นวิธีการ ฝึกอบรมโดยการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง เพื่อให้มีความรู้ ทักษะ และทัศนคติในงานด้าน ต่าง ๆ กว้างยิ่งขึ้น อันจะเป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติงาน

การศึกษาค้นคว้าจากตำราและเอกสาร คือ การศึกษาด้วยตนเองโดยการ อ่านจากหนังสือ เอกสารและวารสารต่าง ๆ ตามความสนใจ และในหัวข้อวิชาที่สนใจ เช่น ศึกษาเรื่องเกี่ยวกับห้องสมุดประชาชน จากตำราและ เอกสารทางบรรณารักษศาสตร์ เป็นต้น

สถาบันที่จัดการศึกษาคือ หน่วยงานบรรณารักษศาสตร์ในประเทศไทย

ในประเทศไทยได้มีสถาบันการศึกษาหลายแห่งที่จัดการศึกษาต่อ หน่วยงาน บรรณารักษศาสตร์ ทั้งแบบที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ เพื่อผลิตบรรณารักษ์ที่ได้ มาตรฐานตามหลักสากลให้แก่ห้องสมุดประเภทต่าง ๆ ซึ่งเริ่มมีจำนวน เพิ่มขึ้นตามลำดับ ความต้องการของหน่วยงานต่าง ๆ สถาบันเหล่านั้น ได้แก่ มหาวิทยาลัยและวิทยาลัยครู

ที่มีการสอนวิชาบรรณารักษศาสตร์ ภูมิภาคห้องสมุดแห่งประเทศไทย ในฐานะที่เป็นสมาคมวิชาชีพและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ ได้แก่ ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน กรมการศึกษานอกโรงเรียน กระทรวงศึกษาธิการ เป็นต้น

สถาบันที่จัดการศึกษาต่อเนื่องทางบรรณารักษศาสตร์แบบเป็นทางการ

สำหรับการศึกษานอกระบบที่เป็นทางการในประเทศไทย มีการจัดการศึกษาเป็น ๔ ระดับ คือ

๑. การศึกษาระดับปริญญาโท
๒. การศึกษาระดับปริญญาตรี
๓. การศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง
๔. การอบรมที่มีวุฒิบัตร
๑. การศึกษาระดับปริญญาโท

สถาบันการศึกษาที่เปิดสอนวิชาบรรณารักษศาสตร์ในระดับปริญญาโทในประเทศไทยมี ๒ สถาบัน คือ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เปิดสอนวิชาบรรณารักษศาสตร์ในระดับปริญญาโท โดยภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย ผู้เข้ารับการศึกษาคงต้องจบปริญญาตรีทางบรรณารักษศาสตร์ หรือปริญญาตรีในสาขาวิชาอื่น หรือกำลังศึกษาอยู่ในภาคการศึกษาสุดท้ายของหลักสูตรปริญญาบัณฑิตจากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย หรือสถาบันอื่นซึ่งให้ปริญญาที่เทียบเท่าปริญญาบัณฑิตของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยได้คะแนนเฉลี่ยตลอดหลักสูตร หรือเฉพาะชั้นสุดท้ายไม่ต่ำกว่า ๖๕ % หรือแต้มเฉลี่ยตลอดหลักสูตร หรือเฉพาะชั้นสุดท้ายไม่ต่ำกว่า ๒.๕๐^๑ และต้องผ่านการสอบคัดเลือก นิสิตต้องเรียนวิชาบังคับ ๒๑ หน่วยกิต

^๑จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, บัณฑิตวิทยาลัย, คู่มือการสมัครเข้าศึกษาในบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (กรุงเทพมหานคร: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๒๕), หน้า ๒๒.

วิชาเลือก ๑๘ หน่วยกิต และวิทยานิพนธ์อีก ๔ หน่วยกิต รวมเป็น ๔๔ หน่วยกิต^๑ สำหรับผู้ที่ไม่มีพื้นฐานความรู้ทางบรรณารักษศาสตร์ จะต้องเรียนวิชาพื้นฐาน ๔ รายวิชา ๑๐ ชั่วโมง โดยไม่นับหน่วยกิต หลักสูตรปริญญาโททางด้านนี้ มีกำหนดระยะเวลาเรียน ๒-๔ ปี ผู้สำเร็จการศึกษาจะได้รับปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เปิดสอนวิชาบรรณารักษศาสตร์เป็นวิชาเอกในระดับปริญญาโททางการศึกษา ๒ แห่ง คือ ที่ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตประสานมิตร และวิทยาเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ วิทยาเขตมหาสารคาม โดยรับผู้จบปริญญาตรีทางการศึกษาและมีผลการเรียนไม่ต่ำกว่า ๒.๕ หรือผู้ที่จบประกาศนียบัตรชั้นสูง วิชาเฉพาะบรรณารักษศาสตร์ โดยต้องผ่านการสอบคัดเลือก กำหนดระยะเวลาในการศึกษา ๒-๔ ปี นิสิตต้องเรียนวิชาพื้นฐานทางการศึกษา ๑๒ หน่วยกิต วิชาเอกบรรณารักษศาสตร์ ไม่น้อยกว่า ๒๗ หน่วยกิต โดยแบ่งเป็นวิชาเอกบังคับ ๑๒-๑๔ หน่วยกิต วิชาเอกเลือกตามกลุ่ม ซึ่งให้นิสิตเลือกเรียนได้ตามประเภทของห้องสมุดที่ตนทำงานอยู่หรือต้องการทำงานกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง กลุ่มละ ๔-๑๖ หน่วยกิต คือ กลุ่มที่ ๑ ห้องสมุดมหาวิทยาลัย กลุ่มที่ ๒ ห้องสมุดโรงเรียน และกลุ่มที่ ๓ ห้องสมุดประชาชน และการฝึกงาน ๓ หน่วยกิต นอกจากนี้ต้องเรียนหมวดวิชาเลือกเสรี ไม่น้อยกว่า ๓ หน่วยกิต และปริญญาโทอีก ๖ หน่วยกิต^๒ รวมทั้งหมด ๔๔ หน่วยกิต ผู้สำเร็จการศึกษาจะได้รับปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) บรรณารักษศาสตร์

ม.ล. จ้อย นันทิวิจิตร, "หลักสูตรวิชาบรรณารักษศาสตร์ระดับปริญญาโท," ใน เอกสารประกอบการประชุมวิชาการเพื่อพัฒนาหลักสูตรวิชาบรรณารักษศาสตร์ ณ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ๑๔-๑๗ มกราคม ๒๕๒๔ (กรุงเทพมหานคร: คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๒๔) (อัดสำเนา), หน้า ๑-๒.

เฉลียว พันธุ์สีดา, "หลักสูตรวิชาบรรณารักษในระดับปริญญาโท," ใน เอกสารประกอบการประชุมวิชาการเพื่อพัฒนาหลักสูตรวิชาบรรณารักษศาสตร์ ณ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ๑๔-๑๗ มกราคม ๒๕๒๔ (กรุงเทพมหานคร: คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๒๔) (อัดสำเนา), หน้า ๑-๕.

๒. การศึกษาระดับปริญญาตรี

สถาบันการศึกษาที่เปิดสอนวิชาบรรณารักษศาสตร์ในระดับปริญญาตรีในประเทศไทย แบ่งได้เป็น ๒ ระดับ คือ ระดับมหาวิทยาลัย และระดับวิทยาลัยครู

๒.๑ การศึกษาระดับมหาวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยที่เปิดสอนวิชาบรรณารักษศาสตร์ในระดับปริญญาตรีมีทั้งหมด ๗ แห่ง คือ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยรามคำแหง มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และมหาวิทยาลัยศิลปากร

๒.๑.๑ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้เปิดสอนวิชาบรรณารักษศาสตร์เพื่อผลิตบัณฑิตในด้านบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ โดยจัดเป็นวิชาหนึ่งซึ่งนิสิตปีที่ ๒-๔ จะเลือกเรียนได้ ผู้สำเร็จการศึกษาจะได้รับปริญญาอักษรศาสตรบัณฑิต ในการศึกษาวิชาบรรณารักษศาสตร์เป็นวิชาเอก นิสิตต้องเรียนรายวิชาบังคับ ๗ รายวิชา รวม ๑๔ หน่วยกิต^๑ และเลือกเรียนวิชาเลือกรวม ๒๔ หน่วยกิต โดยเลือกจากรายวิชาที่ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์เปิดสอน สำหรับการศึกษาระดับปริญญาตรีเป็นวิชาโท ไม่มีรายวิชาบังคับนิสิตต้องเรียนรายวิชาต่าง ๆ ที่ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์เปิดสอน ๒๔ หรือ ๑๒ หน่วยกิต

๒.๑.๒ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เปิดสอนวิชาบรรณารักษศาสตร์ในแผนกวิชาบรรณารักษศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์ เพื่อให้นักศึกษาได้ศึกษาทฤษฎี หลักเกณฑ์

^๑ "หลักสูตรปริญญาตรี ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์" ใน เอกสารประกอบการประชุมวิชาการเพื่อพัฒนาหลักสูตรวิชาบรรณารักษศาสตร์ ณ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ๑๕-๑๗ มกราคม ๒๕๒๔ (กรุงเทพมหานคร: คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ๒๕๒๔) (ยัดสำเนา), หน้า ๑-๒.

และวิธีปฏิบัติงานในห้องสมุด เพื่อให้ นักศึกษาสามารถนำความรู้ไปใช้ในการจัดและบริหารงานห้องสมุดทุกประเภท สำหรับนักศึกษาที่เลือกวิชาบรรณารักษศาสตร์เป็นวิชาโทจะสามารถนำความรู้ไปประกอบในการปฏิบัติงานทั่วไปในห้องสมุดได้ โดยนักศึกษาต้องผ่านหลักสูตรพื้นฐานของมหาวิทยาลัยในปีที่ ๑ แล้วเลือกเรียนได้ในปีที่ ๒-๔ ผู้สำเร็จการศึกษาจะได้รับปริญญาศิลปศาสตรบัณฑิต (บรรณารักษศาสตร์)^๑ ในการศึกษาวิชาบรรณารักษศาสตร์เป็นวิชาเอก นักศึกษาต้องศึกษาริชาพื้นฐานของมหาวิทยาลัย ๓๖ หน่วยกิต วิชาในสาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์ ๔๑ หน่วยกิต โดยแยกเป็น วิชาบังคับ ๒๔ หน่วยกิต และวิชาเลือกไม่น้อยกว่า ๑๗ หน่วยกิต และวิชาเอกสาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์ อีกไม่น้อยกว่า ๔๔ หน่วยกิต สำหรับการศึกษาริชาบรรณารักษศาสตร์เป็นวิชาโท นักศึกษาต้องศึกษาริชาบังคับในสาขาวิชา ไม่น้อยกว่า ๑๓ หน่วยกิต และวิชาเลือกในสาขาอีกอย่างน้อย ๑๑ หน่วยกิต รวมเป็น ๒๔ หน่วยกิต

๒.๑.๓ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เปิดสอนวิชาบรรณารักษศาสตร์ ในภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ เพื่อผลิตบัณฑิตที่มีคุณวุฒิขั้นปริญญาที่สามารถประกอบอาชีพบรรณารักษ์ในสถานการศึกษาทุกระดับ ตลอดจนห้องสมุดประเภทต่าง ๆ^๒ บัณฑิตต้องเรียนวิชาพื้นฐานทั่วไปที่สอนในคณะมนุษยศาสตร์ ในชั้นปีที่ ๑ และ ๒ ในขณะที่เดียวกันก็ต้องเรียนวิชาเบื้องต้นทางบรรณารักษศาสตร์บางวิชาด้วย แต่ในปีที่ ๓ และ ๔ จะเรียนเน้นหนักไปในด้านวิชาบรรณารักษศาสตร์ โดยเรียนวิชาบังคับพื้นฐาน ๖๐ หน่วยกิต วิชาเอก ไม่น้อยกว่า ๔๑ หน่วยกิต และวิชารอง (ถ้ามี) ไม่น้อยกว่า

^๑ กุศลรัตน์ สุวรรณรัตน์, "การศึกษาข้อได้เปรียบและข้อเสีย เปรียบในการรับผิดชอบงานห้องสมุดของอาจารย์วิชาบรรณารักษศาสตร์ในมหาวิทยาลัยในประเทศไทย" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศิลปศาสตรบัณฑิต แผนกวิชาบรรณารักษศาสตร์ บัณฑิตมหาวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๑๔), หน้า ๓๕.

^๒ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, "โครงการเปิดสอนและหลักสูตรระดับปริญญาตรี สาขาบรรณารักษศาสตร์" (เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ม.ป.ป.) (อัดสำเนา)

๑๔ หน่วยกิต และวิชาเลือก ไม่น้อยกว่า ๖ หน่วยกิต รวมตลอดหลักสูตร ๔ ปี ต้องมี หน่วยกิตสะสมไม่น้อยกว่า ๑๔๔ หน่วยกิต ผู้สำเร็จการศึกษาจะได้รับปริญญาศิลปศาสตร บัณฑิต (บรรณารักษศาสตร์)

๒.๑.๔ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

มหาวิทยาลัยรามคำแหงได้เปิดสอนวิชาบรรณารักษศาสตร์ ในระดับปริญญาตรี ในปี พ.ศ. ๒๕๒๔ โดยภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ เพื่อให้นักศึกษาได้เรียนรู้ถึงหลักการดำเนินงาน และหลักการปฏิบัติงานในห้องสมุด ให้ นักศึกษาได้เข้าใจถึงบทบาทห้องสมุดต่อสังคมและการศึกษา เพื่อผลิตบรรณารักษ์ห้องสมุด ทุกประเภทสนองความต้องการในด้านอัตรากำลังระดับกลางของประเทศไทยซึ่งยังขาด แคลน และเพื่อให้นักศึกษาสาขาวิชาอื่นได้มีโอกาสเลือกเรียน เพื่อส่งเสริมการศึกษาและ อาชีพของตนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ผู้ศึกษาต้องใช้เวลาศึกษาประมาณ ๔ ปี และไม่เกิน ๘ ปี เมื่อสำเร็จจะได้รับปริญญาศิลปศาสตรบัณฑิต นักศึกษาสาขาวิชา เอกบรรณารักษ- ศาสตร์ จะต้องเรียนวิชาพื้นฐานทั่วไปสำหรับนักศึกษาคณะมนุษยศาสตร์ ๕๗ หน่วยกิต วิชาเอก (บรรณารักษศาสตร์) ๕๑ หน่วยกิต ซึ่งแยกเป็นวิชาเอกบังคับ ๓๔ หน่วยกิต วิชาเอกเลือกอีก ๑๖ หน่วยกิต และวิชาโท ๑๔ หน่วยกิต และวิชาเลือก ๑๔ หน่วยกิต รวมหน่วยกิตตลอดหลักสูตร ๑๔๔ หน่วยกิต^๑

๒.๑.๕ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น เปิดสอนนักศึกษารุ่นแรก ในปีการศึกษา ๒๕๑๔ โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อผลิตบัณฑิตทางวิชาบรรณารักษศาสตร์ ที่ยังขาดแคลนสำหรับห้องสมุดทุกประเภทในภาค ตะวันออกเฉียงเหนือ เพื่อให้นักศึกษาที่มีภูมิลำเนาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือได้ศึกษา

^๑ในบทนำ: ผ่องแผ้ว, "การศึกษาริชาบรรณารักษศาสตร์ในระดับปริญญาตรี"

ใน เอกสารประกอบการประชุมวิชาการ เพื่อพัฒนาหลักสูตรวิชาบรรณารักษศาสตร์ ณ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ๑๔-๑๗ มกราคม ๒๕๒๔ (กรุงเทพมหานคร: คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๒๔) (อัครสำเนา), หน้า ๑-๓.

ความก้าวหน้าตามความสามารถในท้องถิ่นของตน ซึ่งเป็นการช่วย เศรษฐกิจของชาติและ
ครอบครัว เพื่อปรับปรุงและส่งเสริมการศึกษาตลอดชีวิต ให้มีแพร่หลายในภาคตะวันออก
เฉียงเหนือ เพื่อเป็นศูนย์เผยแพร่วิชาบรรณารักษศาสตร์ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และ
เพื่อให้นักศึกษามีความรู้ทางวิชาการเพิ่มพูนที่จะศึกษาค้นคว้าในระดับสูงต่อไปได้^๑
นักศึกษาต้องเรียนวิชาบังคับพื้นฐาน ๔๔ หน่วยกิต วิชาบังคับของภาควิชาบรรณารักษศาสตร์
๔๓ หน่วยกิต วิชาเลือกของวิชาแกน (วิชาบรรณารักษศาสตร์) ๗ หน่วยกิต วิชาเลือก
ทั่วไป ๓๖ หน่วยกิต รวมทั้งสิ้น ๑๓๐ หน่วยกิต และนักศึกษาจะต้องฝึกงานในหอสมุดกลาง
มหาวิทยาลัยขอนแก่น และห้องสมุดอื่น ๆ อีกตามที่หัวหน้าภาควิชาบรรณารักษศาสตร์เห็น
สมควร ไม่ต่ำกว่า ๑๒๐ ชั่วโมง ผู้ที่สำเร็จการศึกษาจะได้รับปริญญาศิลปศาสตรบัณฑิต
(บรรณารักษศาสตร์)^๒

๒.๑.๖ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัย
สงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ได้เปิดสอนวิชาบรรณารักษศาสตร์ ในปี พ.ศ. ๒๕๒๑
โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อผลิตบัณฑิตบรรณารักษศาสตร์ สนองความต้องการของท้องถิ่นภาคใต้
ศึกษาค้นคว้าวิจัยเกี่ยวกับวิชาการด้านบรรณารักษศาสตร์และการชุมชนในด้านการอ่านและ
การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง เพื่อส่งเสริมงานด้านบรรณารักษศาสตร์ของท้องถิ่นให้ก้าวหน้า
และเพื่อให้การศึกษอบรมแก่บรรณารักษ์ห้องสมุดประชาชน ห้องสมุดโรงเรียนในท้องถิ่น
นักศึกษาที่เรียนวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์ ต้องเรียนวิชาต่าง ๆ ให้ครบ ๑๔๕ หน่วยกิต
คือ เรียนวิชาพื้นฐานของคณะ ๔๕ หน่วยกิต วิชาเอก จำนวน ๕๐-๖๒ หน่วยกิต ซึ่ง
ประกอบด้วย วิชาเอกบังคับ ๒๔ หน่วยกิต วิชาเอกเลือกเสรี ๒๒ หน่วยกิต วิชาโท อีก

มหาวิทยาลัยขอนแก่น, "เอกสารเสนอเพื่อขอความเห็นชอบในโครงการการ
เปิดสอนหลักสูตรของมหาวิทยาลัยขอนแก่น" (ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ม.ป.ป.)
(อัครสำเนา)

^๒"หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต" ใน เอกสารประกอบการประชุมวิชาการเพื่อพัฒนา
หลักสูตรวิชาบรรณารักษศาสตร์ ณ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ๑๔-๑๗ มกราคม
๒๕๒๔ (กรุงเทพมหานคร: คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๒๔) (อัครสำเนา), หน้า ๑-๒.

๒๐-๓๒ หน่วยกิต และวิชาเลือกวิชาใดก็ได้ ที่เปิดสอนในมหาวิทยาลัย จำนวน ๒๐-๓๒ หน่วยกิต ทั้งนี้จะเลือกเรียนวิชาเอกได้ตั้งแต่ชั้นปีที่ ๒ ของการศึกษาหลักสูตรมหาวิทยาลัย และต้องผ่านการฝึกงานซึ่งจัดไว้ในรายวิชาห้องสมุดภาคปฏิบัติ ผู้สำเร็จการศึกษาจะได้รับปริญญาศิลปศาสตรบัณฑิต (บรรณารักษศาสตร์) *

๒.๑.๗ มหาวิทยาลัยศิลปากร

มหาวิทยาลัยศิลปากร คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขต พระราชวังสนามจันทร์ จังหวัดนครปฐม ได้เปิดสอนวิชาบรรณารักษศาสตร์ เป็นวิชาเอก เมื่อปี พ.ศ.๒๕๒๖ เพื่อผลิตบัณฑิตให้เป็นผู้มีความเข้าใจหน้าที่ของห้องสมุดและศูนย์เอกสารในฐานะที่เป็นแหล่งของการศึกษาและวัฒนธรรม เป็นผู้ที่มีความรู้เกี่ยวกับวิชาบรรณารักษศาสตร์เป็นพื้นฐานในหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างมีประสิทธิภาพ การศึกษาเพื่อรับปริญญาตรีในสาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์ นักศึกษาต้องมีหน่วยกิตสะสมไม่น้อยกว่า ๑๓๔ หน่วยกิต และได้ศึกษาลักษณะวิชาครบตามหลักสูตร โดยศึกษาวิชาพื้นฐานทั่วไป ๓๐ หน่วยกิต วิชาระดับต้นของคณะ ๓๔ หน่วยกิต วิชาในสาขาวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์ ในระดับปลาย ๓๔ หน่วยกิต (ซึ่งประกอบด้วยวิชาบังคับ ๒๔ หน่วยกิต วิชาบังคับเลือก ไม่น้อยกว่า ๑๐ หน่วยกิต) วิชาในสาขาวิชาโท ไม่น้อยกว่า ๒๐ หน่วยกิต และวิชาเลือกเสรี ไม่น้อยกว่า ๑๐ หน่วยกิต นักศึกษาที่มีสิทธิ์เลือกสาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์ เป็นวิชาเอกจะต้องได้ค่าระดับเฉลี่ย วิชาบรรณารักษศาสตร์จากรายวิชาในสาขาบรรณารักษศาสตร์ในหลักสูตรระดับต้นของคณะรวมกันไม่ต่ำกว่า ๒.๐๐ สำหรับการศึกษาวิชาบรรณารักษศาสตร์เป็นวิชาโท นักศึกษาต้องเรียนวิชาบังคับระดับปลาย ๑๔ หน่วยกิต วิชาบังคับเลือก ๒ หน่วยกิต และต้องเรียนรายวิชาบรรณารักษศาสตร์ในหลักสูตรระดับต้นของคณะอักษรศาสตร์อย่างน้อย ๔ หน่วยกิต ผู้สำเร็จการศึกษาจะได้รับปริญญา

*อุบล นาคะชาติ, "การเรียนการสอนวิชาบรรณารักษศาสตร์ ณ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี," วารสารห้องสมุด ๒๔ (เมษายน-มิถุนายน ๒๕๒๓) -

อักษรศาสตร์บัณฑิต^๑

๒.๒ การศึกษาระดับวิทยาลัยครู

การศึกษาระดับปริญญาตรีในวิทยาลัยครูนั้น

ในปัจจุบันมีอยู่ ๒ หลักสูตร คือ หลักสูตร ๒ ปี และหลักสูตร ๔ ปี

สำหรับหลักสูตรวิชาบรรณารักษศาสตร์ ระดับปริญญาตรี หลักสูตร ๒ ปี ผู้ที่จะเข้าศึกษาในระดับปริญญาตรี หลักสูตร ๒ ปี จะต้องเป็นผู้สอบไล่ได้ประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาระดับสูงหรือเทียบเท่าก่อน จึงจะสามารถเข้าสอบคัดเลือกได้ หลักสูตรนี้กำหนดให้เรียนวิชาพื้นฐาน ๑๔ หน่วยกิต วิชาครู ๑๔ หน่วยกิต วิชาเอก ๑๔ หน่วยกิต วิชาโท ๔ หน่วยกิต และวิชาเลือกอีก ๖ หน่วยกิต รวม ๖๐ หน่วยกิต^๒ ผู้สำเร็จหลักสูตรจะได้รับปริญญาตรีอักษรศาสตร์ (บรรณารักษศาสตร์) ปัจจุบันมีการสอนอยู่ในวิทยาลัยครู ๘ แห่ง คือ วิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา วิทยาลัยครูเพชรบุรี วิทยาลัยครูเทพสตรี วิทยาลัยครูเพชรบุรีวิทยาลัยสงฆ์ วิทยาลัยครูพิบูลสงคราม วิทยาลัยครูอุตรดิตถ์ วิทยาลัยครูเชียงใหม่ วิทยาลัยครูนครราชสีมา^๓

หลักสูตรวิชาบรรณารักษศาสตร์ระดับปริญญาตรี หลักสูตร ๔ ปี ผู้เข้ารับการศึกษาจะต้องสอบไล่ได้ ประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาหรือเทียบเท่า ประโยคครู

^๑มหาวิทยาลัยศิลปากร, คณะอักษรศาสตร์, หมวดวิชาบรรณารักษศาสตร์, "หลักสูตรวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์," (นครปฐม: ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร, ๒๕๒๖) (จัดสำเนา), หน้า ๑-๑๐.

^๒"หลักสูตรการฝึกหัดครู" ใน เอกสารประกอบการประชุมวิชาการ เพื่อพัฒนาหลักสูตรวิชาบรรณารักษศาสตร์ ณ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ๑๔-๑๗ มกราคม ๒๕๒๔ (กรุงเทพมหานคร: คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๒๔) (จัดสำเนา), หน้า ๑-๒.

^๓กลุ่มสนามจันทร์, "สถานศึกษาและวิชาเอกที่เปิดสอนในระดับปริญญาตรีหลักสูตร ๒ ปี ปีการศึกษา ๒๕๒๔," ใน คู่มือประชาชน (ฉบับพิเศษ), กลุ่มสนามจันทร์, ผู้จัดทำ (ม.ป.ท.), ๒๕๒๔, หน้า ๓๗-๓๘.

ประถมหรือเทียบเท่า และประโยคมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า^๑ โดยผ่านการ
สอบคัดเลือก หลักสูตรวิชา เอกบรรณารักษศาสตร์^๒นี้มีการจัดการเรียนเป็น ๓ แบบ คือ

แบบที่ ๑ เรียนวิชาเอกอย่างน้อย ๓๔ หน่วยกิต และเรียนวิชาโท
อีก ๑ สาขาวิชา ๑๗ หน่วยกิต

แบบที่ ๒ เรียนวิชาเอกอย่างน้อย ๓๐ หน่วยกิต และเรียนวิชาโทอื่น
๒ สาขาวิชา สาขาละ ๑๕ หน่วยกิต

แบบที่ ๓ เรียนวิชาเอกอย่างน้อย ๓๐ หน่วยกิต และเรียนวิชา
เอกอื่นอีก ๑ สาขาวิชา ๓๐ หน่วยกิต^๒

สำหรับหลักสูตร ๔ ปี นี้ มีวิทยาลัยครูที่เปิดสอน ๒ แห่งคือ วิทยาลัยครู
นครศรีธรรมราช และวิทยาลัยครูกาญจนบุรี^๓

๓. การศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง

การศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง
เปิดสอนในวิทยาลัยครูต่าง ๆ ผู้เข้ารับการศึกษจะต้องสอบไล่ได้ ประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาหรือเทียบเท่า ประโยคครูประถมศึกษาหรือเทียบเท่า หรือประโยคเตรียมอุดมศึกษา
โดยการผ่านการสอบคัดเลือก ผู้เรียนจะต้องเรียนวิชาพื้นฐาน ๒๔ หน่วยกิต วิชาหลัก

^๑กลุ่มสนามจันทร์, "ประกาศกรมศึกษาธิการ เรื่องการรับนักศึกษาเข้าเรียนระดับ
ประกาศนียบัตรชั้นสูง (หลักสูตร ๒ ปี) และระดับปริญญาตรี (หลักสูตร ๔ ปี) ปีการศึกษา
๒๕๒๕," ใน คู่มือประชาชน (ฉบับพิเศษ), กลุ่มสนามจันทร์, ผู้จัดทำ (ม.ป.ท., ๒๕๒๕),
หน้า ๓๕.

^๒ริลาวัลย์ เฝ้าเพ็ง, "การประเมินผลการสอนวิชาบรรณารักษศาสตร์ใน
วิทยาลัยครู" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๒๕), หน้า ๒๓.

^๓กลุ่มสนามจันทร์, "สถานศึกษาและวิชาเอกที่เปิดสอนในระดับ ป.กศ.ชั้นสูง
(หลักสูตร ๒ ปี) และระดับปริญญาตรี (หลักสูตร ๔ ปี) ปีการศึกษา ๒๕๒๕," หน้า ๓๕.

๒๔ หน่วยกิต วิชาเอก ๑๔ หน่วยกิต วิชาโท ๘ หน่วยกิต รวม ๓๐ หน่วยกิต^๑

ในปัจจุบันมีวิทยาลัยครูที่เปิดสอนวิชาบรรณารักษศาสตร์ในระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาระดับสูง ๒๐ แห่ง คือ

๓.๑ วิทยาลัยครูจันทระเกษม

๓.๒ วิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

๓.๓ วิทยาลัยครูสวนสุนันทา

๓.๔ วิทยาลัยครูสวนกุหลิม

๓.๕ วิทยาลัยครูธนบุรี

๓.๖ วิทยาลัยครูยะลา

๓.๗ วิทยาลัยครูสงขลา

๓.๘ วิทยาลัยครูสุราษฎร์ธานี

๓.๙ วิทยาลัยครูภูเก็ต

๓.๑๐ วิทยาลัยครูเทพสตรี

๓.๑๑ วิทยาลัยครูฉะเชิงเทรา

๓.๑๒ วิทยาลัยครูสันhurst

๓.๑๓ วิทยาลัยครูนครสวรรค์

๓.๑๔ วิทยาลัยครูเชียงใหม่

๓.๑๕ วิทยาลัยครูสกลนคร

๓.๑๖ วิทยาลัยครูอุบลราชธานี

๓.๑๗ วิทยาลัยครูมหาสารคาม

๓.๑๘ วิทยาลัยครูนครราชสีมา

๓.๑๙ วิทยาลัยครูบุรีรัมย์

๓.๒๐ วิทยาลัยครูสุรินทร์^๒

^๑กรมการฝึกหัดครู, หลักสูตรการฝึกหัดครู พุทธศักราช ๒๕๑๔ (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์กรมตำรวจ, ๒๕๒๐), หน้า ๔-๕.

^๒กลุ่มสมาคมจันทร์, "สถานศึกษาและวิชาเอกที่เปิดสอนในระดับ ป.กศ.ชั้นสูง (หลักสูตร ๒ ปี) และระดับอนุปริญญาตรี (หลักสูตร ๔ ปี) ปีการศึกษา ๒๕๒๕," หน้า ๓๔.

๔. การศึกษาอบรมที่มีวัตถุประสงค์

การศึกษาอบรมที่มีวัตถุประสงค์ เป็นการศึกษาต่อเนื่องที่สถาบันการศึกษาต่าง ๆ สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จัดขึ้นเพื่อให้ความรู้แก่บรรณารักษ์และเจ้าหน้าที่ห้องสมุดประเภทต่าง ๆ ได้มีโอกาสเพิ่มพูนความรู้ทางบรรณารักษศาสตร์ และรับทราบความก้าวหน้าทางวิชาการใหม่ ๆ เพื่อจะเป็นประโยชน์แก่การจัดบริการให้แก่ผู้ใช้ห้องสมุดอย่างมีประสิทธิภาพ การอบรมนี้ส่วนใหญ่จะจัดการอบรมในช่วงฤดูร้อนและเป็นการอบรมระยะสั้น ๆ คือ มีระยะเวลาตั้งแต่ ๗ วัน ถึง ๑ เดือน เมื่อเสร็จสิ้นการอบรม จะมีการมอบวุฒิบัตรให้แก่ผู้เข้ารับการอบรม สถาบันที่จัดการอบรมในระดับนี้ได้แก่

๔.๑ สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย

๔.๒ กรมการศึกษานอกโรงเรียน

๔.๓ สถาบันอุดมศึกษาต่าง ๆ

๔.๔ หอสมุดแห่งชาติ

๔.๑ สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย

สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยมีวัตถุประสงค์ในการจัดการอบรมหลักสูตรระยะสั้น วิชาบรรณารักษศาสตร์แก่เจ้าหน้าที่ห้องสมุดทั่วไป ซึ่งไม่มีโอกาสได้เรียนวิชาบรรณารักษศาสตร์ในสถาบันการศึกษาระดับสูง เพราะหน่วยราชการ หรือหน่วยงานที่ทำงานอยู่ยังไม่อนุญาตให้เรียน หรือเป็นเพราะไม่มีพื้นความรู้ในวิชาสามัญพอที่จะเรียนได้ สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย จึงได้จัดให้มีการอบรมเจ้าหน้าที่ห้องสมุดต่าง ๆ คือ อบรมครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียน บรรณารักษ์และเจ้าหน้าที่ห้องสมุดประชาชน และห้องสมุดเฉพาะ ซึ่งอบรมครั้งแรกในปี พ.ศ. ๒๔๔๔ เมื่อเรียนจบหลักสูตรและสอบได้ สมาคมห้องสมุดฯ จะมอบวุฒิบัตรให้เพื่อแสดงว่าได้ผ่านการอบรมวิชาบรรณารักษศาสตร์จากสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย

การจัดหลักสูตรในการอบรมนี้ ส่วนใหญ่นำเอาหลักสูตรที่ใช้สอนในมหาวิทยาลัยเป็นแนว แล้วคัดแปลงปรับปรุงให้เหมาะสมกับสภาวะการณ์ศึกษาอบรม ให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายในการอบรมและความต้องการของชุมชน

หลักสูตรต่าง ๆ ในการอบรมประกอบด้วยภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ ทั้งนี้เพราะว่าการสอนภาคปฏิบัติมีความสำคัญอย่างยิ่งในการอบรมวิชาบรรณารักษศาสตร์ ระดับนี้ เนื่องจากการเรียนรู้แต่ภาคทฤษฎีอย่างเดียว ไม่สามารถจะช่วยผู้เข้ารับการอบรม กลับไปปฏิบัติงานห้องสมุดได้อย่างมีประสิทธิภาพ และผู้เข้ารับการอบรมไม่สามารถ เข้าใจ ในวิชาการต่าง ๆ ได้อย่างลึกซึ้ง สิ่งสำคัญอีกประการหนึ่งคือ การฝึกงานห้องสมุด สมาคมห้องสมุดฯ ไม่สามารถจัดไว้ในหลักสูตรได้ เนื่องจากระยะเวลาการอบรมสั้นมาก แม้ว่าการฝึกงานห้องสมุดจะช่วยให้ผู้เข้ารับการอบรมได้ เรียนรู้จากประสบการณ์ต่าง ๆ ด้วยตนเอง และรู้จักนำทฤษฎีที่เรียนมาดัดแปลงใช้ได้เหมาะสมกับลักษณะห้องสมุดที่ตนเอง ทำอยู่ เพื่อวางแผนจัดห้องสมุดที่ตนได้รับมอบหมายงานให้ดีขึ้น

วิชาบรรณารักษศาสตร์ที่สอนเป็นความรู้เบื้องต้น และเป็นพื้นฐานซึ่ง ประกอบด้วยวิชาการบริหาร การเลือกหนังสือ การจัดหมู่หนังสือ บริการตอบคำถาม หนังสืออ้างอิง การจัดนิทรรศการ และมีวิชาเฉพาะสำหรับเจ้าหน้าที่ห้องสมุดประเภทต่าง ๆ แตกต่างกันไปตามความจำเป็นของห้องสมุดแต่ละประเภท เช่น ในการอบรมบรรณารักษ์ ห้องสมุดโรงเรียน จะมีวิชาการสอนการใช้ห้องสมุดโรงเรียน การอบรมบรรณารักษ์ ห้องสมุดประชาชน จะมีการเล่านิทาน ส่วนการอบรมบรรณารักษ์ห้องสมุดเฉพาะจะมีวิชาการทำดัชนีหนังสือพิมพ์ และทำบรรณานุกรม^๑

สำหรับบรรณารักษ์ห้องสมุดประชาชน สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย ได้เปิดอบรมโดยใช้หลักสูตรเกี่ยวกับการอบรมบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียน เริ่มเปิด อบรมในปี พ.ศ. ๒๕๐๐ การอบรมนี้ดำเนินเรื่อยมาทุกปีจนถึงปี พ.ศ. ๒๕๐๖ จึงสิ้นสุดลง และสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย ได้มอบให้กรมการศึกษานอกโรงเรียน กระทรวง ศึกษาธิการรับช่วงในการจัดอบรมบรรณารักษ์ห้องสมุดประชาชนต่อไป

^๑จูลี อุตฤภรณ์, "สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยกับการส่งเสริมวิชาชีพ บรรณารักษ์," ใน สมาคมห้องสมุดฯ ๒๕ ที่ระลึกในงานฉลองครบรอบ ๒๕ ปี ของ สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย (กรุงเทพมหานคร: สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย, ๒๕๒๒), หน้า ๔๓-๔๔.

การอบรมในส่วนภูมิภาคนั้น สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยได้ขยายการอบรมครูผู้ทำหน้าที่บรรณารักษ์ ในส่วนภูมิภาคโดยเริ่มจัดเป็นครั้งแรกเมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๕ จังหวัดต่าง ๆ ที่จัดให้มีการอบรม ได้แก่ จังหวัดราชบุรี ลำปาง นครศรีธรรมราช ขอนแก่น อุบลราชธานี โดยจัดการอบรมเรียงไปตามลำดับปี หลักสูตรที่ใช้ในการอบรมคือ หลักสูตรเกี่ยวกับการอบรมบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียน ได้จัดอบรมมาจนถึงปี พ.ศ. ๒๕๐๘ หลังจากนั้นสมาคมห้องสมุดฯ เห็นว่าการอบรมส่วนภูมิภาคมาจนถึงปี พ.ศ. ๒๕๒๒ สำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จึงจัดให้มีการอบรมบรรณารักษ์ภาคเหนือในฤดูร้อน ซึ่งใช้ช่วงเวลาเดียวกับการฝึกอบรมในกรุงเทพฯ หลักสูตรและวุฒิบัตรเป็นของสมาคมห้องสมุดฯ การอบรมบรรณารักษ์ภาคเหนือนี้ถือว่าเป็นงานของสมาคมห้องสมุดฯ ที่ขยายการอบรมสู่ภาคเหนือ เพื่อให้ผู้ที่สนใจได้เข้าอบรมโดยไม่ต้องเดินทางเข้ามาอบรมที่กรุงเทพฯ ซึ่งจะลดค่าใช้จ่ายลงได้ สำหรับวิทยากรที่อบรม คือ กลุ่มบรรณารักษ์เชียงใหม่ และขอความร่วมมือจากวิทยากรท้องถิ่น สถานที่อบรม คือ สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเชียงใหม่^๑

๔.๒ กรมการศึกษานอกโรงเรียน

กรมการศึกษานอกโรงเรียน เป็นหน่วยงานหนึ่งที่ได้รับผิดชอบ การจัดอบรมบรรณารักษ์ห้องสมุดประชาชน สืบต่อจากสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย นับตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๐๗ เป็นต้นมา โดยมีจุดมุ่งหมาย เพื่อเพิ่มพูนทักษะและความรู้ ความสามารถในการปฏิบัติงานในหน้าที่บรรณารักษ์ เพื่อให้เจ้าหน้าที่ห้องสมุด หรือบรรณารักษ์เข้าใจถึงภาระหน้าที่และความรับผิดชอบของตน เพื่อทบทวนและแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ปัญหาและอุปสรรคของงานห้องสมุดประชาชนที่ผ่านมา โดยนำมาปรับปรุงให้ดีขึ้น^๒ ผู้รับผิดชอบการอบรมคือ งานอุปกรณ์การศึกษาและสื่อการสอน กองปฏิบัติการ กรมการศึกษานอกโรงเรียน

^๑ เรื่องเดียวกัน, หน้า ๔๔-๔๐.

^๒ กระทรวงศึกษาธิการ, กรมการศึกษานอกโรงเรียน, กองปฏิบัติการ, "โครงการอบรมเจ้าหน้าที่ห้องสมุดและบรรณารักษ์ ปีงบประมาณ ๒๕๒๖" (กรุงเทพมหานคร: กรมการศึกษานอกโรงเรียน, ๒๕๒๖) (อัครสำเนา), หน้า ๑.

ซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการวางแผน การจัดดำเนินงานให้บริการ ควบคุมดูแล ติดตาม ผลการศึกษา^๑ และติดตามผลการปฏิบัติงานห้องสมุดประชาชนจังหวัดและห้องสมุดอำเภอ

การอบรมครั้งแรก ๆ จัดในภาคกลาง ที่คุรุสम्मมนาการ^๒ กรุงเทพมหานคร โดยร่วมกับ คุรุสภา กระทรวงศึกษาธิการ จัดอบรมวิชาชุดบรรณารักษศาสตร์ประยุกต์ครูมัธยม เพื่อเป็นการเลื่อนวิทยฐานะให้แก่บรรณารักษ์และครูให้สูงขึ้น^๓ ในส่วนภูมิภาค จัดตามศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนตามภาคต่าง ๆ กล่าวคือในปี พ.ศ. ๒๕๒๑ จัดที่ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนภาคเหนือ จังหวัดลำปาง โดยมีบรรณารักษ์และเจ้าหน้าที่ห้องสมุดประชาชนประจำจังหวัดและอำเภอ ๑๖ จังหวัด เข้ารับการอบรมทั้งสิ้น ๕๐ คน^๔ ในปี พ.ศ. ๒๕๒๒ จัดที่ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนภาคใต้จังหวัดสงขลา มีบรรณารักษ์จาก ๑๔ จังหวัดภาคใต้เข้ารับการอบรมประมาณ ๗๐ คน ปี พ.ศ. ๒๕๒๕ จัดที่ห้องสมุดประชาชนจังหวัดชลบุรี ผู้เข้ารับการอบรมคือ บรรณารักษ์ห้องสมุดประชาชนประมาณ ๖๐ คน จาก ๓๐ จังหวัด และครั้งล่าสุดศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนภาคตะวันออกเฉียงเหนือร่วมกับมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จังหวัดมหาสารคาม จัดการอบรมขึ้นที่จังหวัดมหาสารคามในระหว่างวันที่ ๒๒-๒๘ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๒๖^๕

^๑อุดม เขยกิจวงศ์, ความรู้เกี่ยวกับงานการศึกษาออกโรงเรียน (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์บรรณกิจ, ๒๕๒๓), หน้า ๔.

^๒สัมภาษณ์ นฤมล พงษ์ไพบูลย์, หัวหน้าฝ่ายห้องสมุดประชาชน, ๒๕ สิงหาคม ๒๕๒๖.

^๓สัมภาษณ์ เสนาะ บุญเรือง, หัวหน้างานอุปกรณ์การศึกษาและสื่อการสอน, ๓ ธันวาคม ๒๕๒๓.

^๔ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนประจำภาคเหนือ, คู่มือการอบรมบรรณารักษ์ห้องสมุด (ลำปาง: ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนประจำภาคเหนือ, ๒๕๒๑), หน้า ๑.

^๕กระทรวงศึกษาธิการ, กรมการศึกษาออกโรงเรียน, กองปฏิบัติการ, โครงการอบรมเจ้าหน้าที่ห้องสมุดประชาชนและบรรณารักษ์ ปีงบประมาณ ๒๕๒๕ (กรุงเทพมหานคร: กรมการศึกษาออกโรงเรียน ๒๕๒๕), หน้า ๖.

เป็นเวลา ๗ วัน ผู้เข้ารับการอบรมคือ บรรณารักษ์และเจ้าหน้าที่ห้องสมุดประชาชนจาก ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ๓๔ จังหวัด จังหวัดละ ๑ คน รวม ๓๕ คน^๑

วิทยากรที่อบรมคือ เจ้าหน้าที่และศึกษานิเทศน์จากกรมการศึกษา นอกโรงเรียน อาจารย์จากมหาวิทยาลัย และวิทยาลัยต่าง ๆ และผู้ทรงคุณวุฒิ

สำหรับหลักสูตรการอบรมบรรณารักษ์ห้องสมุดประชาชนมีดังนี้ คือ^๒

๑. นโยบายการจัดตั้งห้องสมุดประชาชนของกรมการศึกษานอกโรงเรียน และโครงการรณรงค์เพื่อการรู้หนังสือแห่งชาติ

๒. เทคนิคและแง่คิดในการจัดหา

๓. การเข้าถึงผู้อ่านและชุมชน

๔. การประชุมแลกเปลี่ยนความเห็นของแต่ละภาค

๕. การผลัดเปลี่ยนการศึกษาในห้องสมุด

๖. การจัดสรรงบประมาณค่าก่อสร้างอาคารห้องสมุดและการบำรุง

รักษาสถูคบุรณัติ

๗. การบริการและกิจกรรมต่อกลุ่มผู้ใช้กลุ่มต่าง ๆ

๘. ปัญหาในการดำเนินงานห้องสมุดประชาชนและแนวทางแก้ไข

การฝึกอบรมมีทั้งการบรรยายและตอบปัญหา การสาธิต การอภิปราย กลุ่ม การฝึกปฏิบัติงาน การใช้โสตทัศนูปกรณ์ และการศึกษานอกสถานที่

๔.๓ สถาบันอุดมศึกษาต่าง ๆ

นอกจากสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย กรมการศึกษานอกโรงเรียน แล้ว สถาบันอุดมศึกษาต่าง ๆ ก็ได้จัดให้มีการอบรมวิชาการบรรณารักษศาสตร์ขึ้นเช่นกัน เพื่อให้การศึกษาต่อเนื่องแก่ผู้จบการศึกษาไปแล้ว โดยส่วนใหญ่มักจัดในช่วงฤดูร้อน และ

^๑กระทรวงศึกษาธิการ, กรมการศึกษานอกโรงเรียน, กองปฏิบัติการ, โครงการอบรมเจ้าหน้าที่ห้องสมุดและบรรณารักษ์ ปีงบประมาณ ๒๕๒๖, หน้า ๑.

^๒เรื่องเดียวกัน.

เป็นการอบรมในระยะสั้น ๆ คือ มีระยะเวลาตั้งแต่ ๑ สัปดาห์ ถึง ๑ เดือน สถาบันที่จัดการอบรมเหล่านั้นได้แก่ ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ ของมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ผู้ที่เข้ารับการอบรมส่วนใหญ่จะเป็นบรรณารักษ์ที่จบการศึกษาไปแล้ว และเมื่อจบการอบรมจะมีการมอบวุฒิบัตรให้แก่ผู้เข้ารับการอบรมทุกครั้ง สถาบันที่เคยจัดอบรม ได้แก่

๔.๓.๑ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้จัดการฝึกอบรมวิชาบรรณารักษศาสตร์ภาคฤดูร้อน นับตั้งแต่ปีการศึกษา ๒๕๒๔ เป็นต้นมา^๑ เพื่อให้การศึกษาต่อเนื่องแก่บัณฑิตที่จบการศึกษาไปแล้ว เพื่อเป็นการเพิ่มพูนความรู้ที่ทันสมัยแก่บรรณารักษ์ห้องสมุดต่าง ๆ และอาจารย์ที่สอนวิชาบรรณารักษศาสตร์ เพื่อเป็นวิชาพื้นฐานสำหรับนิสิตที่จะเข้าศึกษาในระดับปริญญาโทที่ไม่มีพื้นฐานทางวิชาบรรณารักษศาสตร์^๒ ผู้เข้ารับการอบรม ได้แก่ บรรณารักษ์หรือบุคคลที่ทำงานในห้องสมุดหรือศูนย์สารนิเทศ โดยต้องมีวุฒิขั้นต่ำปริญญาตรี จำนวนผู้เข้ารับการอบรมไม่ต่ำกว่า ๓๐ คน หัวข้อที่จัดอบรมไปแล้ว คือ

พ.ศ. ๒๕๒๔ เรื่อง "การใช้หลักเกณฑ์การทำบัตรรายการแบบแองโกล-อเมริกัน ฉบับพิมพ์ครั้งที่ ๒"

พ.ศ. ๒๕๒๖ เรื่อง "วิธีวิจัยทางบรรณารักษศาสตร์"

๔.๓.๒ มหาวิทยาลัย เชียงใหม่

มหาวิทยาลัย เชียงใหม่ โดยภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ ได้จัดให้มีโครงการฝึกอบรมวิชาบรรณารักษศาสตร์ระยะสั้น ซึ่งเริ่มตั้งแต่

^๑ สัมภาษณ์ อัมพร ทีชะระ, หัวหน้าภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๓ ตุลาคม ๒๕๒๖.

^๒ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, คณะอักษรศาสตร์, ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์, "โครงการภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ แผนพัฒนาฯ ระยะที่ ๕ (พ.ศ. ๒๕๒๕-๒๕๒๙)" (กรุงเทพมหานคร: ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ม.ป.ป.) (อัครสํานา), หน้า ๑-๒.

ปี พ.ศ. ๒๕๒๐ เปิดอบรมตามความต้องการของกลุ่มมัธยมศึกษาตอนปลาย เขตการศึกษา ๘ มีผู้เข้ารับการอบรมจากจังหวัดเชียงราย เชียงใหม่ พะเยา แพร่ น่าน และลำปาง เมื่อเสร็จสิ้นการอบรมมีการสอบวัดผลและคณะมนุษยศาสตร์ได้มอบวุฒิบัตรให้เพื่อแสดงว่าผ่านการอบรมและจบหลักสูตร^๑

นอกจากนี้ทางสำนักหอสมุดมหาวิทยาลัย เชียงใหม่ ยังได้ร่วมกับสมาคมห้องสมุดฯ จัดอบรมบรรณารักษ์ห้องสมุดในภาคเหนือ ในภาคฤดูร้อนเป็นประจำทุกปี และได้ร่วมกับคณะกรรมการเสริมสร้างสมรรถภาพของข้าราชการและลูกจ้าง มหาวิทยาลัย เชียงใหม่ จัดอบรมทางด้านวิชาการแก่เจ้าหน้าที่ห้องสมุด ในหัวข้อต่าง ๆ เช่น การทำบัตรรายการ เป็นต้น การอบรมเริ่มตั้งแต่ ปี พ.ศ. ๒๕๒๒ เป็นต้นมา เมื่อจบการอบรมจะมีการมอบวุฒิบัตรของมหาวิทยาลัย เชียงใหม่ให้แก่ผู้เข้ารับการอบรม^๒

๔.๓.๓ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ร่วมกับสำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร จัดให้มีการอบรมครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร เพื่อยกระดับห้องสมุดโรงเรียนให้ได้มาตรฐานในปี พ.ศ. ๒๕๒๒-๒๕๒๕ เป็นเวลา ๓ ปี จากโรงเรียนทั้งหมด ๔๐๐ โรงเรียน^๓

นอกจากนี้ยังได้ร่วมกับสถาบันอื่น ๆ ในการจัดอบรมบรรณารักษ์ เช่น ร่วมกับกรมการศึกษานอกโรงเรียน กระทรวงศึกษาธิการ ในส่วนภูมิภาคร่วมกับสำนักงานประถมศึกษาแห่งชาติ กรมการพัฒนาชุมชน จัดอบรมบรรณารักษ์ในสังกัดกรมการ

^๑ จูรี จุสุภรัตน์, "การประเมินผลการอบรมบรรณารักษ์ห้องสมุดเฉพาะของสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย ระหว่าง พ.ศ. ๒๕๑๖-๒๕๑๘," หน้า ๑๐๐.

^๒ สัมภาษณ์ กรกมล รามบุตร, หัวหน้างานวารสาร สำนักหอสมุดมหาวิทยาลัย เชียงใหม่, ๒๔ มีนาคม ๒๕๒๔.

^๓ สัมภาษณ์ เจสียา พันธุ์สีดา, หัวหน้าภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, ๒๖ มีนาคม ๒๕๒๔.

พัฒนาชุมชน และร่วมกับสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยอบรมบรรณารักษ์ในภาคฤดูร้อน^๑

ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ และสำนัก

หอสมุดกลางวิทยาเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จังหวัดมหาสารคาม ได้จัดอบรม
บรรณารักษ์ในชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ระหว่างวันที่ ๑๖-๒๐ สิงหาคม ๒๕๒๕
โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาความรู้ความสามารถทางด้านเทคนิคและวิทยาการใหม่ ๆ
เกี่ยวกับงานห้องสมุดให้กับบรรณารักษ์ในชนบท ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และเพื่อ
กระตุ้นให้บรรณารักษ์ในชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตื่นตัวในการแสวงหาความรู้และ
เทคนิคใหม่ ๆ เข้าไปใช้ในการพัฒนาห้องสมุดที่ตนรับผิดชอบ ผู้ที่เข้ารับการอบรม คือ
บรรณารักษ์ห้องสมุดประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ๑๖ จังหวัด และบรรณารักษ์
ห้องสมุดโรงเรียนประมาณ ๕๐ คน โดยอบรมเกี่ยวกับการจัดหาวัสดุห้องสมุดและฝึก
ปฏิบัติการจัดหาวัสดุห้องสมุด การจัดหมวดหมู่หนังสือและการทำบัตรรายการ หลักเกณฑ์
ในการบำรุงรักษาวัสดุครุภัณฑ์และงานวารสาร เป็นต้น^๒ เมื่อสิ้นสุดการอบรมมีการมอบ
วุฒิบัตรให้แก่ผู้เข้ารับการอบรม

๔.๓.๔ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัย
สงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ได้ร่วมกับสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย จัดอบรม
บรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนที่จังหวัดปัตตานี ในระหว่างเดือน เมษายน-พฤษภาคม
๒๕๒๕ โดยใช้หลักสูตร วุฒิบัตรและเวลาเดียว เช่นเดียวกับที่สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย

^๑ เรื่องเดียวกัน.

^๒ เรื่องเดียวกัน.

จัดขึ้นในกรุงเทพมหานคร^๑

๔.๓.๕ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า วิทยาเขตเจ้าคุณทหาร ลาดกระบัง โดยสำนักวิจัยและบริการคอมพิวเตอร์ ได้จัดอบรมทางวิชาการเรื่อง "คอมพิวเตอร์เพื่องานห้องสมุด" โดยมีวัตถุประสงค์ให้ผู้เข้ารับการอบรมได้เรียนรู้ถึง หลักการ ส่วนประกอบ โครงสร้าง ตลอดจนการใช้คอมพิวเตอร์เพื่อพัฒนาระบบห้องสมุด และสามารถนำไปปฏิบัติได้ โดยจัดอบรมในระหว่าง เดือน เมษายน ๒๕๒๖^๒

๔.๓.๖ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ โดยสำนักบรรณสารการพัฒนา ได้เริ่มโครงการศึกษาต่อเนื่องขึ้น เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ใช้ได้ใช้บริการทางการศึกษาของ สถาบันได้กว้างขวางยิ่งขึ้น เพื่อเป็นการสนับสนุนแนวทางการศึกษาตลอดชีพ และ เพื่อ เป็นการบริการชุมชนแก่บุคคลภายนอกที่ไม่มีโอกาสมาศึกษาอบรมในเวลาราชการได้ สำหรับในปี พ.ศ. ๒๕๒๖ สำนักบรรณสารการพัฒนา ได้เปิดการอบรม ๒ หลักสูตร คือ

หลักสูตร "การดำเนินงานของศูนย์ เอกสาร/ศูนย์สารนิเทศ" รุ่นที่ ๑ เปิดสอนในวันเสาร์-เต็มวัน เวลา ๘.๐๐-๑๖.๐๐ น. ระหว่างวันที่ ๑ ตุลาคม-๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๒๖

ศูนย์วิทยทรัพยากร

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

^๑"สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยร่วมกับภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี จัดอบรมบรรณารักษศาสตร์ห้องสมุดโรงเรียน," วารสารบรรณารักษศาสตร์ ๒ (มกราคม ๒๕๒๔): ๑๐๓.

^๒"การฝึกอบรมการใช้คอมพิวเตอร์เพื่องานห้องสมุด," ขบอ. สัมพันธ์ ๑๔ (มีนาคม ๒๕๒๖): ๒.

หลักสูตร "การจัดหมู่หนังสือระบบหอสมุดรัฐสภาอเมริกัน"

รุ่นที่ ๑ เปิดสอนวันเสาร์เต็มวัน เวลา ๙.๐๐-๑๖.๐๐ น. ระหว่างวันที่ ๑๔ พฤศจิกายน-๑๗ ธันวาคม ๒๕๒๖ ผู้เข้ารับการอบรมต้องมีพื้นฐานความรู้ระดับปริญญาตรีขึ้นไป เป็นบรรณารักษ์ หรือผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับคบบการจัดเก็บข้อมูลในห้องสมุดหรือหน่วยราชการ รัฐวิสาหกิจหรือเอกชนต่าง ๆ^๑

๔.๔ หอสมุดแห่งชาติ

หอสมุดแห่งชาติ เป็นหน่วยงานหนึ่งจัดการศึกษาต่อ เพื่อให้แก่บรรณารักษ์ และเจ้าหน้าที่ห้องสมุดทั้งแบบที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ สำหรับการศึกษาคือแบบที่เป็นทางการ ทางหอสมุดแห่งชาติจัดในรูปของการอบรม กล่าวคือ

ในปี พ.ศ. ๒๕๒๔ หอสมุดแห่งชาติ ได้จัดอบรมเจ้าหน้าที่ห้องสมุดระดับ ๑-๒ ขึ้น เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมมีความรู้และประสบการณ์ในงานห้องสมุดทุกแขนงตามระดับงานของเจ้าหน้าที่ห้องสมุด คุณสมบัติของผู้เข้ารับการอบรม คือ เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในห้องสมุดระดับ ๑-๒ เป็นข้าราชการหอสมุดแห่งชาติ กรมศิลปากร และข้าราชการระดับ ๑-๒ จากส่วนราชการอื่นที่ปฏิบัติงานในห้องสมุด ระยะเวลาฝึกอบรมตั้งแต่ ๘ มีนาคม- ๒๖ มีนาคม ๒๕๒๔ สถานที่ฝึกอบรม คือ หอสมุดแห่งชาติ เมื่อสิ้นสุดการอบรมมีการมอบวุฒิบัตรให้แก่ผู้เข้ารับการอบรม^๒

^๑สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, สำนักบรรณสารการพัฒนา "โครงการศึกษาต่อเนื่อง" (กรุงเทพมหานคร: สำนักบรรณสารการพัฒนา สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, ๒๕๒๖ (อัครสำเนา), หน้า ๑.

^๒กรมศิลปากร, หอสมุดแห่งชาติ, "โครงการฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ห้องสมุดระหว่าง ๑-๒" (กรุงเทพมหานคร: หอสมุดแห่งชาติ กรมศิลปากร, ๒๕๒๔) (อัครสำเนา)

สรุปแล้ว การศึกษาต่อเนื่องทางบรรณารักษศาสตร์แบบที่เป็นทางการในประเทศไทย ในปัจจุบัน มีหน่วยงานที่จัดทำ คือ สถาบันอุดมศึกษาต่าง ๆ สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย และสถาบันอื่น ๆ เช่น กรมการศึกษานอกโรงเรียนและหอสมุดแห่งชาติ โดยที่สถาบันการศึกษาต่าง ๆ เน้นกิจกรรมการศึกษาต่อเนื่องแบบเป็นทางการในรูปของการศึกษาแบบ หน่วยกิต และจัดกิจกรรมในรูปการอบรมที่มีวุฒิบัตร เป็นกิจกรรม เสริม สำหรับสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย กรมการศึกษานอกโรงเรียน และหอสมุดแห่งชาติ จะจัดกิจกรรม เฉพาะแบบที่เป็นการอบรมที่มีคุณวุฒิ และมีความร่วมมือกับสถาบันการศึกษาในด้านวิทยากร ผู้ให้การศึกษอบรม สถาบันที่จัดการอบรมให้แก่บรรณารักษ์ห้องสมุดประชาชนโดยตรง คือ กรมการศึกษานอกโรงเรียน และสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย

สถาบันที่จัดการศึกษาต่อเนื่องทางบรรณารักษศาสตร์แบบไม่เป็นทางการ

สถาบันที่จัดการศึกษาต่อเนื่องทางบรรณารักษศาสตร์แบบไม่เป็นทางการ ได้แก่ สถาบันการศึกษาที่สอนวิชาบรรณารักษศาสตร์ สมาคมห้องสมุด และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยจัดในรูปของการประชุมและสัมมนาทางวิชาการ การบรรยายและอภิปราย รวมทั้ง การจัดทำเอกสารและวารสารออกเผยแพร่ เป็นต้น เพื่อเป็นการเพิ่มพูนความรู้ทางวิชาการให้แก่บรรณารักษ์ สถาบันเหล่านั้น ได้แก่

สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย

สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย นับได้ว่า เป็นศูนย์รวมกิจกรรมทางวิชาชีพ บรรณารักษ์ และการส่งเสริมสถานภาพของบรรณารักษ์ กิจกรรมการศึกษาต่อเนื่องที่ สมาคมฯ จัดทำได้แก่ การจัดฝึกอบรมให้แก่บรรณารักษ์และเจ้าหน้าที่ห้องสมุดประเภทต่าง ๆ จัดประชุมทางวิชาการ จัดการบรรยายและอภิปรายเป็นครั้งคราว จัดอบรมระยะสั้น ให้แก่สมาชิก โดยร่วมกับชมรมในสังกัดหรือหน่วยงานอื่น ๆ เป็นครั้งคราว^๑

^๑สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย, "นโยบายและแผนงานของคณะกรรมการ บริหารสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย ๒๕๒๖-๒๕๒๗," (กรุงเทพมหานคร: สมาคม ห้องสมุดแห่งประเทศไทย, ๒๕๒๖) (อัดสำเนา), หน้า ๑.

ในด้านการจัดประชุมทางวิชาการ^๑ สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย ได้กำหนดให้มีการประชุมสามัญประจำปี ปีละครั้ง ครั้งละไม่เกิน ๔ วัน จุดประสงค์เพื่อให้ผู้ประกอบอาชีพทั่วประเทศ ได้มีการพบปะแลกเปลี่ยนความรู้ความคิดเห็นซึ่งกันและกัน อีกทั้งเพื่อแก้ปัญหาข้อข้องใจต่าง ๆ ทางวิชาชีพ ในการประชุมแต่ละครั้ง สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย ได้กำหนดหัวข้อ เรื่องที่จะประชุมซึ่งมักจะเป็น เรื่องที่สอดคล้องกับสภาวการณ์ปัจจุบัน หัวข้อที่สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยได้จัดประชุมมาแล้ว ในระยะ ๑๐ ปีหลังตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๑๗ ถึง พ.ศ. ๒๕๒๖ ได้แก่

- พ.ศ. ๒๕๑๗ เรื่อง ปัญหาการบริหารงานห้องสมุด ณ หอสมุดแห่งชาติ
- พ.ศ. ๒๕๑๘ เรื่อง บทบาทของห้องสมุดกับการปฏิรูปการศึกษา ณ หอสมุดแห่งชาติ
- พ.ศ. ๒๕๑๙ เรื่อง การประชาสัมพันธ์ห้องสมุด ณ หอสมุดแห่งชาติ
- พ.ศ. ๒๕๒๐ เรื่อง ระบบสารนิเทศแห่งชาติจะช่วยพัฒนาศูนย์สารนิเทศ
หอจดหมายเหตุ และห้องสมุดได้อย่างไร ณ หอประชุมกระทรวงศึกษาธิการ
- พ.ศ. ๒๕๒๑ เรื่อง บทบาทของห้องสมุดต่อการศึกษานอกระบบ ณ หอประชุม
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
- พ.ศ. ๒๕๒๒ เรื่อง สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยกับการพัฒนาห้องสมุด
และวิชาชีพบรรณารักษ์ ณ โรงละครแห่งชาติ และห้องประชุมหอสมุดแห่งชาติ
- พ.ศ. ๒๕๒๓ เรื่อง บรรณารักษ์ห้องสมุดยุคใหม่ ณ หอประชุมมหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
- พ.ศ. ๒๕๒๔ เรื่อง ห้องสมุดกับการพัฒนาสังคมตามแผนพัฒนาฉบับที่ ๕
ณ ห้องประชุมโรงเรียนสถานสอนภาษา สมาคมนักเรียนเกาสหรัฐอเมริกา (เอ.ยู.เอ)
- พ.ศ. ๒๕๒๕ เรื่อง บริการสนเทศเพื่อพัฒนาการศึกษา ณ หอประชุม
โรงพยาบาลสงฆ์
- พ.ศ. ๒๕๒๖ เรื่อง ห้องสมุดในยุคข่าวสาร ณ ห้องประชุมโรงเรียนสถาน
สอนภาษา สมาคมนักเรียนเกาสหรัฐอเมริกา

^๑จรี อรุณรัตน์, "สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยกับการส่งเสริมวิชาชีพ
บรรณารักษ์," หน้า ๒๔-๓๒.

สำหรับการประชุมระดับชาตินั้น ทางสมาคมห้องสมุดฯ ได้ร่วมเป็นเจ้าของภาพในการประชุมบรรณารักษ์แห่งเอเชียอาคเนย์ (CONSAL) ครั้งที่ ๔ ขึ้นในปี พ.ศ. ๒๕๒๑ ณ โรงแรมอินทราเรียเบนต์ กรุงเทพมหานคร หัวข้อที่จัดในครั้งนั้นคือ เรื่อง ความร่วมมือระหว่างภูมิภาคเพื่อการพัฒนาาระบบสารนิเทศแห่งชาติ (Regional Co-operation for the Development of National Information Services)

นอกจากการประชุมประจำปี และการประชุมระดับชาติแล้ว สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยยังได้จัดสัมมนาทางวิชาการเป็นครั้งคราว^๑ คือ

๑. สัมมนาวិทยาการผู้ทำหน้าที่อบรมบรรณารักษ์ห้องสมุดประเภทต่าง ๆ เพื่อปรับปรุงการดำเนินการอบรมของสมาคมห้องสมุดฯ ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

๒. จัดประชุมสัมมนาเกี่ยวกับปัญหาการลงชื่อผู้แต่งของชาวไทยในบัตรรายการหนังสือ ๗ ทอสมุดแห่งชาติ เพื่อจุดมุ่งหมายที่จะวางหลักเกณฑ์การลงชื่อผู้แต่ง เฉพาะชื่อบุคคลให้เป็นมาตรฐาน

๓. การประชุมสัมมนาผู้บริหารงานห้องสมุด ซึ่งจัดรวมกับสถาบันปิดชิดพัฒนาบริหารศาสตร์ เพื่อสัมมนาแลกเปลี่ยนความรู้ความเข้าใจและประสบการณ์เกี่ยวกับเทคนิคการบริหารสมัยใหม่ และเพื่อร่วมกันแก้ปัญหาและร่วมมือประสานงานห้องสมุด

๔. จัดโครงการสัมมนาร่วมกับสภาสังคมสงเคราะห์ โดยจัดสัมมนาบรรณารักษ์เรื่องวิธีให้บริการข่าวสารประชากร และการวางแผนครอบครัว เพื่อให้บรรณารักษ์ทั่วราชอาณาจักรได้ทราบถึงบทบาทและบริการของห้องสมุดในด้านประชากร และการวางแผนครอบครัว จึงได้จัดการสัมมนาขึ้นในภาคต่าง ๆ ของประเทศ

สำหรับการศึกษาและดูงานในต่างประเทศนั้น^๒ สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยเคยได้รับทุนช่วยเหลือจากมูลนิธิต่าง ๆ เพื่อจัดให้บรรณารักษ์ไทยได้ไปประชุมและดูงานห้องสมุดต่างประเทศ เช่น มูลนิธิเอเชีย (Asia Foundation) และมูลนิธิร็อกกี้เฟลเลอร์ (Rockefeller Foundation) สำหรับมูลนิธิร็อกกี้เฟลเลอร์ ได้มอบเงินให้สมาคม

^๑ เรื่องเดียวกัน, หน้า ๓๑.

^๒ เรื่องเดียวกัน, หน้า ๓๒-๓๓.

ห้องสมุดฯ ๑๐,๐๐๐ เทรียนสหรัฐฯ เพื่อให้สมาคมห้องสมุดฯ คัดเลือกสมาชิก ๓ คน ไปดูงานห้องสมุดต่าง ๆ ในสหรัฐอเมริกา เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๐๗

สมาคมห้องสมุดฯ ได้จัดดำเนินการนำบรรณารักษ์ไทย เดินทางไปดูงานห้องสมุดในประเทศมาเลเซียและสิงคโปร์ เมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๗ และ พ.ศ. ๒๕๑๗ การเดินทางไปดูงานห้องสมุดต่างประเทศเป็นประโยชน์แก่บรรณารักษ์ที่ได้พบปะแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับบรรณารักษ์ในประเทศนั้น และนำเอาวิธีการที่ห้องสมุดต่าง ๆ ในประเทศมาปรับปรุงการดำเนินงานห้องสมุดให้ดียิ่งขึ้น

นอกจากนี้ สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย ยังได้นำบรรณารักษ์ที่สนใจเข้าร่วมการประชุมบรรณารักษ์แห่งเอเชียอาคเนย์ ซึ่งจัดขึ้นในประเทศต่าง ๆ เข้าศึกษาและดูงานห้องสมุดของประเทศนั้น ๆ ด้วย^๑

สถาบันอุดมศึกษาต่าง ๆ

นอกจากการให้การศึกษาทางบรรณารักษศาสตร์อย่างเป็นทางการแล้ว สถาบันอุดมศึกษาซึ่ง ได้แก่ มหาวิทยาลัย วิทยาลัยต่าง ๆ ก็ได้จัดการศึกษาอย่างไม่เป็นทางการขึ้นเพื่อให้ความรู้แก่บรรณารักษ์ ซึ่งกิจกรรมที่จัด ได้แก่ การประชุมทางวิชาการ การบรรยาย และการสัมมนาทางวิชาการ สถาบันที่เคยจัดกิจกรรมการศึกษาต่อเนื่องแบบไม่เป็นทางการ ได้แก่

๑. ทบวงมหาวิทยาลัย

ทบวงมหาวิทยาลัย ได้ร่วมกับบริษัทเคาน์ซิล จัดการสัมมนาเชิงปฏิบัติการ เรื่อง "การพัฒนาห้องสมุดและศูนย์สารนิเทศระดับอุดมศึกษาในประเทศไทย" ระหว่างวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ - ๒ มีนาคม ๒๕๒๔ ณ ศูนย์สารนิเทศ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อประมวลความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางในการพัฒนาห้องสมุดและศูนย์สารนิเทศระดับอุดมศึกษาในประเทศไทย ให้บรรลุเป้าหมายตามแผน

^๑"การประชุม CONSAL," ข่าวสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย

๑ (๑๓ ธันวาคม ๒๕๒๔): ๓.

พัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๕ และเพื่อพิจารณาแนวทางในการร่วมมือ
ประสานงานในการสร้างเครือข่ายงานสารนิเทศที่มีประสิทธิภาพ ทั้งในด้านทฤษฎี และ
เทคโนโลยีใหม่ ๆ ของการให้บริการสารนิเทศ

ผู้เข้าร่วมสัมมนาเชิงปฏิบัติการครั้งนี้ประกอบด้วย ผู้แทนสำนักหอสมุด
หอสมุดกลาง ของสถาบันอุดมศึกษา จำนวน ๒๘ คน ผู้แทนห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาของ
เอกชน จำนวน ๔ คน ผู้แทนสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย ๑ คน ผู้แทนบริติช-
เคาน์ซิล ๑ คน และผู้แทนสำนักงานปลัดทบวง ๑ คน รวมทั้งสิ้น ๔๐ คน^๑

ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๕๒๕ ทบวงมหาวิทยาลัยและมหาวิทยาลัยขอนแก่น
โดยความร่วมมือระหว่างห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา ได้จัดการสัมมนาความร่วมมือระหว่าง
ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา ครั้งที่ ๒ ในหัวข้อเรื่อง "ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษากับการพัฒนา
การเรียนการสอน" ณ หอสมุดกลาง สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยขอนแก่น^๒ ผู้เข้า
ร่วมสัมมนา คือ บรรณารักษ์ระดับหัวหน้างานของหอสมุดกลางและหัวหน้าห้องสมุดวิทยาเขต
และผู้แทนจากภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ ประมาณ ๑๔๐ คน

ในปี พ.ศ. ๒๕๒๖ ได้จัดสัมมนาความร่วมมือระหว่างห้องสมุดฯ ครั้งที่ ๓
เรื่อง "การพัฒนาระบบห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา" เมื่อวันที่ ๒๒-๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๒๖
ณ สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ผู้เข้าสัมมนา คือ บรรณารักษ์หัวหน้างานและ
ผู้แทนจากภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ จำนวน ๑๔๐ คน^๓

^๑ทบวงมหาวิทยาลัย, รายงานการสัมมนาเชิงปฏิบัติการ เรื่องการพัฒนาห้องสมุด
และศูนย์สารนิเทศระดับอุดมศึกษาในประเทศไทย (กรุงเทพมหานคร: ทบวงมหาวิทยาลัย,
๒๕๒๔), หน้า ๑๐-๑๑.

^๒ทบวงมหาวิทยาลัย, รายงานการสัมมนาความร่วมมือระหว่างห้องสมุดสถาบัน
อุดมศึกษา ครั้งที่ ๒ เรื่อง ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษากับการเรียนการสอน, ...
กรุงเทพมหานคร, ทบวงมหาวิทยาลัย, ๒๕๒๕, หน้า ๓.

^๓มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, สำนักหอสมุด, "เอกสารการสัมมนาความร่วมมือ
ระหว่างห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา ครั้งที่ ๓ เรื่อง การพัฒนาระบบห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา,"
(เชียงใหม่: สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๒๖), (อัดสำเนา), หน้า ๑.

๒. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ ได้จัดกิจกรรมทางวิชาการขึ้นเพื่อเป็นการเพิ่มพูนความรู้แก่บรรณารักษ์ โดยจัดในรูปแบบของการประชุมทางวิชาการ การบรรยาย และการอภิปรายขึ้น กล่าวคือ

ในด้านการประชุมทางวิชาการ ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ ได้จัดประชุมทางวิชาการ เรื่อง การประชุมวิชาการ เพื่อพัฒนาหลักสูตรวิชาบรรณารักษศาสตร์ ขึ้นในระหว่างวันที่ ๑๕-๑๗ มกราคม ๒๕๒๔ เพื่อพัฒนาหลักสูตรวิชาบรรณารักษศาสตร์ ณ คณะอักษรศาสตร์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อปรับปรุงหลักสูตรวิชาบรรณารักษศาสตร์ในปัจจุบันให้สอดคล้องกับความต้องการทางวิชาชีพ เพื่อสร้างความร่วมมือระหว่างสถาบันที่สอนวิชาบรรณารักษศาสตร์ ผู้เข้าร่วมประชุมวิชาการครั้งนี้ มาจากสถาบันการศึกษาระดับมหาวิทยาลัย วิทยาลัย เอกชน และวิทยาลัยครูทั่วประเทศ ตลอดจนจากกรมการศึกษานอกโรงเรียน และหน่วยงานอื่น ๆ^๑

นอกจากการจัดประชุมทางวิชาการแล้ว ทางภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ ยังได้จัดการบรรยายและการอภิปรายทางบรรณารักษศาสตร์ อีกหลายครั้ง คือ

วันที่ ๗ กันยายน ๒๕๒๒ บรรยายเรื่อง "การไปศึกษาและดูงานที่ประเทศอังกฤษ" ณ ห้องสมุดภาษาอังกฤษ คณะอักษรศาสตร์ โดยนางอาภา ดาย จากห้องสมุดบริติช เคาน์ซิล^๒

วันที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๕๒๒ บรรยายเรื่อง "เก็บเล็กผสมน้อยเมื่อครั้งไปประชุมสมาคมห้องสมุดอเมริกัน ปี ๑๙๗๙" ณ ห้องสมุดภาษาอังกฤษ คณะอักษรศาสตร์ โดยผู้ช่วยศาสตราจารย์ ลัดดา ลุ่มประเสริฐ จากภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ คณะ

^๑ "ข่าวภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย," วารสารบรรณารักษศาสตร์ ๑ (มกราคม ๒๕๒๔): ๓๒.

^๒ "ข่าวบรรยายทางวิชาการ," วารสารบรรณารักษศาสตร์ ๔ (มกราคม ๒๕๒๔): ๗.

ศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์^๑

วันที่ ๒๔ กรกฎาคม ๒๕๒๓ จัดอภิปราย เรื่อง "แนวทางการพัฒนาห้องสมุดประชาชน" ณ ศูนย์สารนิเทศ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ผู้ร่วมอภิปรายคือ คุณจินดา สิงห์ปรีชา บรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันสอนภาษา เอ.ยู.เอ. อาจารย์เสนาะ บุญเทือง หัวหน้างานอุปกรณ์การศึกษาและสื่อการสอน กรมการศึกษานอกโรงเรียน กระทรวงศึกษาธิการ คุณเสาวลักษณ์ เตพละกุล นักสังคมสงเคราะห์ สำนักงานสวัสดิการ กรุงเทพมหานคร และคุณประพิณ ชลหาญ หัวหน้าหน่วยห้องสมุดธนาคารศรีนคร โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุพรรณิ วราทร เป็นผู้ดำเนินรายการ^๒

วันที่ ๒๒ ธันวาคม ๒๕๒๓ จัดอภิปราย เรื่อง "ปัญหาของห้องสมุดมหาวิทยาลัยและทางแก้" ณ ศูนย์สารนิเทศ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ผู้ร่วมอภิปรายคือ อาจารย์ผกายวราธรรม เจียมเจริญ ผู้อำนวยการสำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์วิสิทธิ์ จินตวงศ์ บรรณารักษ์หอสมุดกลางมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ อาจารย์ริกาวารณ มนูญปัจจุ บรรณารักษ์ห้องสมุดคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ผู้ช่วยศาสตราจารย์อภิ ประกอบผล ผู้อำนวยการสำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยขอนแก่น และผู้ช่วยศาสตราจารย์ครุณา สมบูรณ์กุล ผู้อำนวยการสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ โดยมีผู้ช่วยศาสตราจารย์วิชญ์ ทับเที่ยง เป็นผู้ดำเนินการอภิปราย^๓

วันที่ ๘ กรกฎาคม ๒๕๒๔ จัดบรรยาย เรื่อง "การประชุมคอนซาล ครั้งที่ ๔" โดยอาจารย์อุทัย ทุคิโยโธ และอาจารย์นวนิตย์ อินทรามะ

^๑ เรื่องเดียวกัน.

^๒ เรื่องเดียวกัน, หน้า ๖.

^๓ "ข่าวภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,"

วันที่ ๒๓ กรกฎาคม ๒๕๖๔ จัดบรรยายเรื่อง "บทบาทของห้องสมุดที่สัมพันธ์กับการพัฒนาหนังสือ" โดยศาสตราจารย์แมนมาส ซวลิต ผู้อำนวยการศูนย์หนังสือแห่งเอเชียแปซิฟิก ขององค์การยูเนสโก การารจี ณ ดิถีอักษรศาสตร์ ๔

วันที่ ๑๔ กรกฎาคม ๒๕๖๖ จัดบรรยายเรื่อง "คุยเฟื่องเรื่องใต้หวัน" โดยผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มฉ. จ้อย นันทวิชรินทร์ ณ ดิถีอักษรศาสตร์ ๔

วันที่ ๑ สิงหาคม ๒๕๖๖ จัดบรรยายเรื่อง "คอนซาลครั้งที่ ๖" โดยรองศาสตราจารย์ ชัมพร พิษะระ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ วรณี ศิริสุนทร ดำเนินการบรรยายโดยอาจารย์กฤติยา ชัดถาวร ณ ดิถีอักษรศาสตร์ ๔^๑

๓. มหาวิทยาลัย เชียงใหม่

ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ มหาวิทยาลัย เชียงใหม่ ได้จัดให้มีการประชุมทางวิชาการ เรื่อง "ความร่วมมือระหว่างสถาบันผลิตบรรณารักษศาสตร์" ในระหว่างวันที่ ๑๒-๑๔ พฤษภาคม ๒๕๖๔ ณ คณะมนุษยศาสตร์ หัวข้อที่ประชุม ได้แก่ การพัฒนาบุคลากร การพัฒนาการเรียนการสอน และการบริการวิชาการแก่ชุมชน^๒

และในระหว่างวันที่ ๒๒-๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๖ สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัย เชียงใหม่ ได้ร่วมกับ คณะอนุกรรมการพัฒนาห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา จัดสัมมนาเรื่อง "การพัฒนาระบบห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา" ผู้เข้าร่วมประชุม ได้แก่ บรรณารักษ์ระดับหัวหน้างานจากสถาบันการศึกษาต่าง ๆ ทั้งจากภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ และจากห้องสมุดมหาวิทยาลัยและวิทยาลัยต่าง ๆ ทั่วประเทศ^๓

^๑สัมภาษณ์ กฤติยา ชัดถาวร, อาจารย์ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์, ๓ ตุลาคม ๒๕๖๖.

^๒"ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัย เชียงใหม่," วารสารบรรณารักษศาสตร์, ๒ (มกราคม ๒๕๖๕): ๓.

^๓มหาวิทยาลัย เชียงใหม่, สำนักหอสมุด, "เอกสารการสัมมนาความร่วมมือระหว่างห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา ครั้งที่ ๓ เรื่อง การพัฒนาระบบห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา," หน้า ๑.

๔. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์ ได้จัดการสัมมนาและการบรรยายทางวิชาการขึ้น เพื่อเป็นบริการทางวิชาการให้แก่สังคม เป็นการสอดคล้องกับนโยบายทางการศึกษาของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ได้แก่ การสัมมนาทางวิชาการและการบรรยายทางวิชาการ

การสัมมนาทางวิชาการ^๑

วันที่ ๒๓-๒๗ มีนาคม ๒๕๒๔ จัดสัมมนา เรื่อง "การบริหารห้องสมุด" ณ ตึกอเนกประสงค์ ชั้น ๔ ผู้เข้าร่วมสัมมนา ได้แก่ บรรณารักษ์ปฏิบัติการห้องสมุดและผู้สนใจ คุณวุฒิขั้นต่ำปริญญาตรีทางบรรณารักษศาสตร์

วันที่ ๑๕-๑๘ มีนาคม ๒๕๒๕ จัดสัมมนา เรื่อง "งานเทคนิคและบริการด้านวารสาร" ณ ตึกอเนกประสงค์ ชั้น ๔ ผู้เข้าร่วมสัมมนา ได้แก่ บรรณารักษ์ปฏิบัติการในห้องสมุดที่มีคุณวุฒิขั้นต่ำระดับปริญญาตรี^๒

การบรรยายทางวิชาการ

วันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๒๕ ได้จัดการบรรยายพิเศษ เรื่อง "การประมวลและวิเคราะห์หนังสือบรรณานุกรมและหนังสือบรรณคดีที่ผลิตในประเทศไทย" โดยรองศาสตราจารย์ จารูวรรณ ลินดูโสภณ

๕. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร และวิทยาเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือมหาสารคาม ได้จัดกิจกรรมทาง

^๑สัมภาษณ์ บำเพ็ญ โรจน์ปรีชา, หัวหน้าภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๑๔ มีนาคม ๒๕๒๖.

^๒มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, คณะศิลปศาสตร์, ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์, เอกสารประกอบการสัมมนาทางวิชาการเรื่อง งานเทคนิคและบริการด้านวารสาร (กรุงเทพมหานคร: ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๒๕) : ๑.

วิชาการทางบรรณารักษศาสตร์ เพื่อเพิ่มพูนความรู้แก่บรรณารักษ์ คือ การสัมมนาทางวิชาการและการบรรยายทางวิชาการ

การสัมมนาทางวิชาการ

วันที่ ๒๔-๒๗ สิงหาคม ๒๕๒๔ ได้จัดสัมมนา เรื่อง "การพัฒนาห้องสมุดมหาวิทยาลัย การศึกษาบรรณารักษศาสตร์ และการจัดสรรสารนิเทศแห่งชาติ" ณ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ผู้บรรยายคือผู้เชี่ยวชาญทางด้านจัดการห้องสมุดมหาวิทยาลัย และการวางแผนการศึกษาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์จากมหาวิทยาลัยลัฟเบอเรอ์ (Loughborough University of Technology) ประเทศอังกฤษ ผู้เข้าร่วมสัมมนา ได้แก่ คณาจารย์ผู้สอนวิชาบรรณารักษศาสตร์ บรรณารักษ์ห้องสมุดมหาวิทยาลัยและผู้สนใจประมาณ ๕๐ คน^๑

วันที่ ๑๑-๑๒ มีนาคม ๒๕๒๕ วิทยาเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มหาสารคาม ได้ร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ จัดสัมมนา เรื่อง "การพัฒนาห้องสมุดเพื่อวัฒนธรรม" ณ วิทยาเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือมหาสารคาม ผู้เข้าสัมมนาประกอบด้วยบุคคลากรจากห้องสมุดมหาวิทยาลัย วิทยาลัย และห้องสมุดในกลุ่มโรงเรียนและผู้สนใจประมาณ ๑๒๐ คน^๒

การบรรยายทางวิชาการ

ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้จัดสรรณกรรมนิทรรศน์ขึ้น ตามโรงเรียนต่าง ๆ คือ

^๑ "การสัมมนา เรื่องการพัฒนาห้องสมุดมหาวิทยาลัย การศึกษาวิชาบรรณารักษศาสตร์และการจัดสรรสารนิเทศแห่งชาติ," วารสารบรรณารักษศาสตร์ ๒ (กรกฎาคม ๒๕๒๔): ๘๐.

^๒ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, วิทยาเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มหาสารคาม "เอกสารประกอบการสัมมนา เรื่องการพัฒนาห้องสมุดเพื่อวัฒนธรรม" (มหาสารคาม: ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มหาสารคาม, ๒๕๒๕) (อัครสำเนา), หน้า ๑.

วันที่ ๑๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๕ ณ โรงเรียนวัดบางเตย โดยบรรยายเรื่อง
"ห้องสมุดและกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน" "หนังสือสำหรับเด็ก" และสัมมนาเรื่อง
"ปัญหาการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน"

วันที่ ๔ มีนาคม ๒๕๒๕ ณ โรงเรียนวัดชำฝักแพว อ.แก่งคอย จ.สระบุรี
บรรยาย เรื่อง "ห้องสมุดโรงเรียนและแนวการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน" โดย
ศาสตราจารย์ แมนมาศ ขวลิต^๑

วันที่ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๒๖ มีบรรยายพิเศษ เรื่อง "การศึกษาและห้องสมุด
ของประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน ณ หอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร^๒

๖. มหาวิทยาลัยขอนแก่น

ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ ร่วมกับฝ่ายห้องสมุด สำนักวิทยบริการได้จัด
พบปะสัมมนา ผู้ประกอบวิชาชีพสาขาบรรณารักษศาสตร์ เมื่อวันที่ ๑๔ กันยายน ๒๕๒๔ และมี
การบรรยาย เรื่อง "การประชุมไทม์เฮาส์เกี่ยวกับห้องสมุดและสารนิเทศ (Whitehouse
Conference on Library and Information) และ เรื่อง "ระบบข่าวสารภายในเรือน
(Home Information System, Veditex, Teletex)" โดยผู้ช่วยศาสตราจารย์
ดร.ยุพิน เดชะมณี^๓

๗. วิทยาลัยครูต่าง ๆ

วิทยาลัยครูต่าง ๆ ที่มีการเรียนการสอนวิชาบรรณารักษศาสตร์ ต่างก็มีการ
จัดกิจกรรมเพื่อเพิ่มพูนความรู้ให้แก่บรรณารักษ์และผู้สอนวิชาบรรณารักษศาสตร์เช่นกัน กล่าวคือ

๑ "วรรณกรรมนิทรรศน์สำหรับเด็ก," วารสารบรรณารักษศาสตร์ ๒ (กรกฎาคม
๒๕๒๕) : ๗๘.

๒ "ข่าวจากการประชุมคณะกรรมการบริหาร ชบอ.," ชบอ. สัมพันธ์ ๓ (มิถุนายน-
กรกฎาคม ๒๕๒๖) : ๑.

๓ "การบรรยายทางวิชาการ," วารสารบรรณารักษศาสตร์ ๒ (มกราคม
๒๕๒๕) : ๑๐๐.

วิทยาลัยครูเทพสตรี จังหวัดลพบุรี ได้เป็นเจ้าภาพจัดการสัมมนาอาจารย์ผู้สอนวิชาบรรณารักษศาสตร์ของวิทยาลัยครูทั่วประเทศ ในระหว่างวันที่ ๔-๕ สิงหาคม ๒๕๒๓ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ทางวิชาชีพให้แก่ผู้เข้าสัมมนา เพื่อกำหนดรายละเอียดของเนื้อหาในรายวิชาต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับหลักสูตร เพื่อปรับปรุงเนื้อหาวิชาบรรณารักษศาสตร์ให้ทันสมัยขึ้น เพื่อให้การบริหารงานห้องสมุดวิทยาลัยครูมีประสิทธิภาพสูงและเพื่อยกฐานะห้องสมุดให้เป็นหน่วยงานที่มีฐานะเทียบเท่าคณะวิชา และเพื่อพิจารณาปรับปรุงมาตรฐานของห้องสมุดวิทยาลัยครูให้เท่าเทียมกับห้องสมุดสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาแห่งอื่น ๆ และเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและร่วมมือกันแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในแต่ละแห่ง^๑

วิทยาลัยครูนครศรีธรรมราช ได้ร่วมกับกองวิจัยและวางแผน สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ และศูนย์วัฒนธรรมภาคใต้ หอสมุด ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ ได้จัดประชุมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง "การจัดมุมวัฒนธรรมในห้องสมุด" เมื่อวันที่ ๗-๘ กันยายน ๒๕๒๔ ณ หอสมุดวิทยาลัยครูนครศรีธรรมราช โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อทำคู่มือปฏิบัติงานให้บรรณารักษ์ใช้เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมทางวัฒนธรรม และจัดทำหมวดหมู่ของวัสดุห้องสมุดที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมได้สะดวกและมีประสิทธิภาพขึ้น^๒

วันที่ ๒๑-๒๔ มิถุนายน ๒๕๒๖ วิทยาลัยครูเพชรบุรีวิทยาลัยลงกรณ์ ได้จัดสัมมนา เรื่อง "ห้องสมุดกับการพัฒนาชนบท" มีผู้เข้าร่วมสัมมนาจากวิทยาลัยครู มหาวิทยาลัย สมาคมห้องสมุดฯ กรมการศึกษานอกโรงเรียน กรมพัฒนาชุมชน และหอสมุดแห่งชาติ จำนวนทั้งสิ้น ๖๐ คน^๓

^๑"สัมมนาอาจารย์ผู้สอนวิชาบรรณารักษศาสตร์ของวิทยาลัยครูทั่วประเทศ," ข่าวสารบรรณารักษศาสตร์ ๔ (มกราคม-กรกฎาคม ๒๕๒๓): ๒๐.

^๒"การประชุมเชิงปฏิบัติการเรื่องการจัดมุมวัฒนธรรมในห้องสมุด," วารสารบรรณารักษศาสตร์ ๒ (มกราคม ๒๕๒๕): ๑๐๕.

^๓"ข่าวการประชุมสัมมนาทางบรรณารักษศาสตร์," ขบอ. สัมพันธ์ ๓ (มิถุนายน-กรกฎาคม ๒๕๒๖): ๑.

การจัดทำเอกสารและวารสารทางบรรณารักษศาสตร์

เพื่อให้บรรณารักษ์ทั่วไปได้รับข่าวสาร ความเคลื่อนไหวทางวิชาการและความก้าวหน้าทางวิชาชีพ สถาบันการศึกษาต่าง ๆ ที่จัดการศึกษาต่อเนื่องทางบรรณารักษศาสตร์ได้จัดทำวารสารวิชาการทางบรรณารักษศาสตร์ออกเผยแพร่เพื่อให้บรรณารักษ์ที่สนใจ สามารถศึกษาค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง เพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์และเป็นสื่อกลางให้บริการทางวิชาการแก่ผู้อ่าน วารสารทางบรรณารักษศาสตร์เหล่านั้น ได้แก่

ข่าวสารสำนักงานหอสมุดกลางมหาวิทยาลัยขอนแก่น

ข่าวสารสำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ข่าวสารห้องสมุด กองห้องสมุด มหาวิทยาลัยมหิดล

ข่าวสารหอสมุดคุณหญิงหลง อรรถกระวีสุนทร มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ข่าวสารสำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ข่าวสารหอสมุดแห่งชาติ

จุลสารหอสมุด มศว.บางแสน

บรรณสาร สพบ. สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

บรรณสารนิทัศน์ วิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

บรรณสาร สำนักงานคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ กองบริการเอกสารและห้องสมุด

วารสารห้องสมุด สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย

วารสารโดมทัศน์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

วารสารบรรณศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

วารสารบรรณารักษศาสตร์ ภาควิชาบรรณารักษ์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วารสารวิทยบริการ สถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ลานจันทร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร หีบแก้ว

อะไรใหม่ ๆ ในห้องสมุด ฝ่ายเอกสารการศึกษา กองส่งเสริมและเผยแพร่การศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ

ชบอ. สัมพันธ์ ชมรมบรรณารักษ์สถาบันอุดมศึกษา^๑

กล่าวโดยสรุป สถาบันที่จัดการศึกษาแบบไม่เป็นทางการทางบรรณารักษศาสตร์ ได้แก่ สถาบันอุดมศึกษา ซึ่งได้แก่ มหาวิทยาลัย และวิทยาลัยต่าง ๆ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง คือ สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย กิจกรรมที่จัดได้แก่ การสัมมนาทางวิชาการ การประชุมทางวิชาการ การบรรยายทางวิชาการต่าง ๆ สถาบันที่จัดการศึกษาคือต่อเนื่องสำหรับบรรณารักษ์ห้องสมุดประชาชนนับว่ายังมีผู้น้อย ส่วนใหญ่จะเป็นกิจกรรมสำหรับบรรณารักษ์ในสถาบันอุดมศึกษา

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

^๑ประภาวดี สิบสนธิ, "การใช้และการเข้าถึงผลงานวิจัยทางบรรณารักษศาสตร์," วารสารบรรณารักษศาสตร์ ๒ (มกราคม ๒๕๒๕): ๘.